

HET NIEUWS VAN DEN DAG

Redactie: Telefoon Batavia 168
Huistel. Menteng 327

VOOR NEDERLANDSCH-INDIË

ADMINISTRATIE: Advertentiën Telefoon Bat. 132
Abonnementen " 18
ADMINISTRATEUR: Telefoon Bat. 166
Huistel. Mtg. 6

Verschijnt dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd
Abonnementsprijs per kwartaal, met inbegrip van
„Het Indische Leven” f 10.--
Franco per post „ 11.50
Buiten Ned.-Indië. „ 15.--
Men abonneert zich voor volle kwartalen, bij vooruitbetaling te voldoen

DIRECTEUR: K. WYBRANDS
Hoofredactie:
H. MULDER en Jhr. E. J. VAN LIDTH DE JEUDE
UITGEEFSTER: N. V. H. M. ALBRECHT & Co.
Bureaux: Kali Besar West Nos. 21, 22, 23, 24 Batavia
Telegram-Adres: „DAGNIEUWS”

PRIJS DER ADVERTENTIËN: Per 5 woorden of gedeelte daarvan 75 cent; minim. f 3.75 per plaatsing. Zaterdag in het 1e of 2e blad per 5 woorden f 1.--; minim. f 5.-- p. plaatsing. Per regel f 0.50, minim. f 4.-- p. plaatsing. Zaterdag 1e of 2e blad f 0.75 per regel. Minim. f 6.-- p. plaatsing. Bij abonnement gereduceerd tarief. Bewijsnummers op aanvraag f 0.15. Advertentie-kosten zijn bij vooruitbetaling te voldoen

Dit nummer bestaat uit drie bladen.

Eerste Blad

Nederlandsch-Indië.

BATAVIA, 2 October 1923.

Inhoud:

Van het Tweede Blad: Nederlandsch-Indië (vervolg van het Eerste Blad); Ingezonden stukken; De wereld in beeld: De groote tentoonstelling te Gothenburg (Zweden), Poincaré, (cliché's); Advertentiën.

Van het Derde Blad: Nederlandsch-Indië (vervolg van het Eerste Blad); Besluiten en Benoeuwingen; Feuilleton; Om den hoek; Advertentiën.

Mail.

Het ss. *Rembrandt* vertrok 1 October uit Sabang, en wordt Vrijdagmiddag 5 dezer te Tj. Priok verwacht.

Een Multatuli-herdenking.

Het geviel onlangs, dat schrijver dezer regelen te Rangkas Bitong was, een plaatsje, dat volgens sommigen het einde der wereld, volgens anderen een voorportaal van den hemel zou zijn.

Het één noch het ander is juist.

Rangkas is een vriendelijke nederzetting, waar dagelijks juist genoeg treinen stoppen, om er een vleugje van verkeer over te laten gaan.

Er staan een paar royale ambtelijke huizen, en de Insulinde Oliefabrieken hebben er — „tegenover het spoor” zooals men dat in Utrecht noemt — in 1918 een serie fabrieksgebouwen en employés-woning n neergezet, waarvan de eerstgenoemde nu als even zoovele katalaken van vervlogen „oorlogs”-geluk zijn, en de laatste ad ± fl. 35 per maand aan liefhebbers worden verhuurd.

Er is een Sociëteit, welke „*De Phoenix*” heet en die, gezien het vele a t a p en ander riet, dat bij den opbouw werd aangevend, waarschijnlijk meer nabij is aan de verbranding van den ouden vogel dan aan zijne herrijzenis uit de asch.

Er is een landraad-gebouw, een school, een bibliotheek, en waarschijnlijk zijn er nog meer belangrijke zaken, welke bij een kort bezoek niet zoo worden opgemerkt.

En dan is er — de herinnering aan Multatuli!

Hier was het dus, dacht ik, dat Multatuli als assistent-resident zoo korten tijd zetelde, hier raakte hij in conflict, hier vroeg en kreeg hij zijn ontslag, hier concipieerde hij het werk, dat eenmaal zijn naam beroemd maakte: den „*Max Havelaar*”!

Ik keek neer in de kali, die een beetje zij n kali was geweest, en zocht het ravijn, waardoor, zooals hij schreef, de menschen zijn huis naderden om hun klagte te doen.

En op dat oogenblik voelde ik me weer als de 15- of 16-jarige H.B.S.-scholier, die, met de geheele klasse, opdracht kreeg om den *Max Havelaar* te koop, welke in de klasse gelezen zou worden.

Wij schaften ons allen zoo'n exemplaar van het werk aan, van noten en verklaringen voorzien, en alleen een dochter van wijlen Brooshooft nam het exemplaar van haar vader mede, een oud en al veelgelezen boek, dat men zijn Indische jaren wel kon aanzien.

Zij mocht het ook gebruiken, denk ik, ofschoon de waarde van onze noten bij den *Max Havelaar* vooral niet onderschat mocht worden! Voor een H.B.S.-scholier toch is er niets nuttiger dan noten en verklaringen.

Ik herinner me nog, hoe ik het boek kocht voor school en meenam naar huis en uitlas, achter elkaar.

Dat was werk!

En ofschoon je niet alles snapte, en oneerbiedig heele stukken oversloeg, (voor-

al de noten en verklaringen!) maakte het toch een indruk, die nooit geheel uitgewischt kon worden.

Het was je eerste contact met kunst, met passie, met schoone rebellie in Hollandse woorden neergeschreven.

Je hoofd werd er warm van, en een vaag, en toch sterk verlangen, naar den mensch, die dat neerschreef, begon er in je te leven.

Na die jaren van de H. B. S. is er veel gebeurd. En de *Max Havelaar* is naast veel, wat eenmaal onontbeerlijk scheen, geleidelijk teruggedrongen naar het tweede, misschien wel naar het derde plan.

Van den opgewonden H. B. S.-scholier van toen is door opbouw en slijtage van een twintig-tal jaren een nuchter en wat zakelijk man geworden, die vele dingen thaas — naar hij zichzelf gaarne wijs maakt — in hunne juiste proporties ziet.

Multatuli heeft, door zakelijke en nuchtere beschouwing, menige veer gelaten.

Zoo herinner ik mij de, omstreeks 1910 verschenen, uitstekende brochure van den Heer Jhr. W. H. W. de Kock, oud-ambtenaar B. B., die met cijfers, brieven en beschelden aantoonde, dat de mensch Douwes Dekker een laagstaand individu was, dat zich niet ontzag van vrouwen geld, kost en inwoning te accepteren, terwijl hij zijn eigen gezin verwaarloosde...

Toen indertijd die brochure mij toekonden werd, maakte zij een diepen indruk op mij, en ik verviel in een ander uiterste: met den schrijver, die het opnam voor den stand der B. B.-ambtenaren, veroordeelde ik Multatuli.

Maar nu, onlangs, daar te Rangkas, zoekend naar het huis, dat er niet meer was, speurend naar een bijna vervaagde herinnering, begreep ik, hoe schromelijk onrecht men den schrijver van den *Max Havelaar* heeft aangedaan door den kunstenaar met den mensch, of zelfs met den ambtenaar, te vereenzelvigen!

De herinnering pakte mij meer en meer beet; ik zag hem daar leven, gedeprimeerd door de omstandigheden, nerveus, en driftig, overprikkeld en romantisch, en als het ware zoekend naar een martrium, om daarin, zooals zooveel voor en na hem, bevrediging te vinden.

Doch ik werd tot de werkelijkheid teruggevoerd.

Er was geen ravijn, en de avondwandeling, welke hij maakte, was 16 paal heen en 16 paal terug, en dus kon hij niet 's morgens weer aan zijn schrijftafel zitten...

Arme Multatuli...

Er was alleen een Multatuli-sstraat, en die kwam uit op, of liep parallel met — ik weet het heusch niet meer — een Insulinde-laan.

Dat, en die steeds vager wordende souvenirs.

Sic transit.

LIDTH.

Pers en politie.

De *N. Soer. Cour.* trapt weer eens een open deur uit hare scharnieren en orakelt als volgt:

De Bataviasche pers koos bij het bekende conflict tusschen den assistent-resident Van Helsdingen en den h.e.v.p. over de ontmaskering van een Chineeschen rechercheur, ook haast algemeen de zijde van den laatste.

De dagblad-redacties waren bij het aannemen van deze houding natuurlijk volkomen te goeder trouw, doch de Indische journalisten kunnen uit deze zaak vele nuttige conclusies trekken.

Hier zijn die, welke wij er uit trokken:

Een courant kan in Indië niet te voor-

zichtig zijn met loftuitingen en bescherming.

Innige vriendschap met autoriteiten brengt je altijd in verkeerde richting.

Eigen verslaggeving is noodig. Zij kan niet actief en wantrouwend genoeg zijn.

Tot zoover het Soerab. blad.

Met zijne drie laatste opmerkingen gaan wij accoord.

De *N. Soer. Cour.* zal hare wijsheid echter hebben gepuurd uit de ervaring en het voorbeeld van het *Nieuws*.

Want het *Nieuws* koos destijds de zijde des Heeren v. Helsdingen, en weet over het algemeen precies — getuige ons geringe enthousiasme over Batavia's politie-niele leiding, de jaren door getoond — wat het aan zijne *Pappenheimers* heeft!

Het Club-gebouw van de N. I. P. te Buitenzorg.

Men schrijft ons:

Wie begin Mei 1923 te Lawang Seketeng (Chin. Kamp) kwam, bemerkte in het voorbijgaan, dat voor een van de Chin. woningen een bord geplaatst was met opschrift: „Club-gebouw v/d N. I. P.”

Iemand, die lang genoeg in Indië is, weet dat zoo'n club-gebouw van de N. I. P. en beheerd door Chinezen, niets anders is als een verkapt speelhuus.

Uito. Mei wist dan ook iedereen in de Chinese Kamp, dat in het Club-gebouw hazard gespeeld werd, eveneens dat er Europeanen, te Buitenzorg woonachtig, de Club bezochten om hun geluk te beproeven.

Eindelijk, na 5 maanden, op den 22en Sept., heeft de A. R. te Buitenzorg een inval gedaan in het Club-gebouw.

45 personen werden genoteerd, met het poovere resultaat, dat er slechts 7 personen met geldboete gestraft werden op eigen bekentenis.

Deswege vraagt men zich in gemoede af, hoe de A. R., die als politiemann op de hoogte moet zijn, bij het overvallen van een speelhuus het onderzoek geleid heeft?

Daar de A. R. van verscheidene kanten steeds gewaarschuwd is geworden voor het hazardspel in de Club, is het ons een raadsel, hoe die Club 5 maanden heeft kunnen bestaan.

De Heer J, wonende te Kebon-Pedis, staat eveneens te boek, als een persoon, die elken Zondag aan inlanders etc. gelegenheid geeft, om hazardspel te spelen en hanengevechten te houden.

Op den 23en Sept. 1923 werd ook daar een overval gedaan.

23 inlanders, verdacht van hazardspel, werden voor den L. R. gebracht, die allen *vrijgesproken* werden wegens „*koerang trang*”.

Ook hier mag de vraag worden gesteld, waarom de A. R. niet eerder bij genoemden vriend een overval heeft gedaan, daar ZEd. verscheidene keeren hierover ingelicht is, temeer daar de Heer J., zooals men zegt, reeds jaren bezig is.

Ontvangt de A. R. wel voldoende inlichtingen? Zoo ja, dan moet hij toch weten, dat de speelpartij van Kebon-Pedis naar Semplak is overgebracht.

Is het den A. R. niet bekend, dat bij elke trouwpartij of feest er zwaar gedobeld wordt?

Nadat de overval in de Club gedaan was, kreeg de Assistent-Resident eenige dagen daarna een bezoek van een Chin. vrouw, die aan ZEd. verzocht om haar man (één der bestuurs-leden) die in de snuifdoos zit, op vrije voeten te stellen.

Bij het daarop volgende onderhoud, deelde de Chin. vrouw mede, dat er notities waren ten hare hulze, inzake uitgaven van de club.

Bij het gehouden onderzoek, werd beslag gelegd op een stuk papier, waar maands-ge-

wijze de uitgaven genoteerd stonden, n.l.:

Commissaris = f 150.—
Com ka doea = „ 100.—
Kapala Recherche = „ 100.—

en verscheidene particuliere personen, die voor kleine bedragen genoteerd waren.

Tot zoover onze berichtgever.

Indien deze gegevens juist zijn, dient veel strenger te worden opgetreden dan tot heden geschiedde.

Tot heden werd alleen de politie-opziener de l. ontslagen.

De slachting te Emmahaven.

Men zal zich de telegrammen herinneren inzake de vechtpartij te Emmahaven, waar een pas uit het krankzinnigen-gesticht ontslagen Batakker een paar Inlanders vermoordde. Nadat hij eerst getracht had de schuld op vier andere personen te schuiven, bekende hij evenwel den moord op zijn geweten te hebben.

In tegenwoordigheid van den heer Helms, den mantri-politie Rasoul en de rechercheurs Salim en Boerham verklaarde Balang (de Batakker) dat hij zelf zijn beide slaapgenooten had afgemaakt.

In een vlag van waanzin was hij opgetaan, had een bijl genomen en was daarmede den Maleier Hamzah, die op de baleh-baleh lag te slapen, te lijf gegaan.

De andere Si Oedin, die naast Hamzah op de baleh-baleh lag, was, toen Balang Hamzah attackeerde, ontwaakt en opgesprongen.

Ook hem heeft de dader toen eenige bijlagen op het hoofd toegebracht, waarna het slachtoffer hevige bloedend op den grond was gevallen.

De vier onschuldig verdachten werden na deze verklaring, weer op vrije voeten gesteld.

Onbillijkheden.

Zooals wellicht bekend, zal op ultimo dezer aan al het in actieven S.S.-dienst zijnde personeel, op hetwelk de vlijtpremieregeling van toepassing is, eene gratificatie worden uitgedeeld en wel ten bedrage van het op 1 Juli 1923 genoten wordende salaris, echter met verrekening van de over het 2e halfjaar 1923 reeds genoten vlijtpremie, dus met de premie over Juli j.l. die tegelijk met het salaris op 1 September werd uitbetaald.

Bij de t.z. getroffen regeling is echter bepaald, dat bij eervol ontslag *tusschen* 1 Juli 1923 en 1 October a.s. voor elke volle maand *actieven* dienst in het 2e halfjaar 1923 aanspraak bestaat op 1/6 gedeelte van de normaal toe te kennen gratificatie.

Deze bepaling komt der *Pr. Bode* onbillijk voor en wel om onderstaande redenen.

Een beambte met eenige jaren dienst, wegens de z.g. „malaise” op 4 Augustus 1923 ontslagen, ontvangt volgens b.g. regeling het 1/6 gedeelte der gratificatie wel.

Een ambtenaar, die den Lande *trouw* 30 volle jaren heeft gediend, helaas! vóór 1 Juli j.l. (echter in 1923) ontslagen, ontvangt die gratificatie *niet*.

De diensten van e.g. beambte worden door den S.S. dienst dus méér op prijs gesteld, dan van den andere.

Ook is het zér treurig te noemen, dat alleen aan dat personeel op hetwelk de vlijtpremie-regeling van toepassing is, de gratificatie wordt toegekend.

Waarom krijgt het andere personeel (*niet* gegradueerd) die niet? Wij bedoelen de hoofdstationscheffs, hoofdkantoorcheffs, werktuig- resp. bouwknindigen: al zou het dan ook niet tot het volle bedrag zijn.

Weliswaar ontvangt deze groep ambtenaren geen vlijtpremie, doch door dit personeel wordt toch evenveel dienst gedaan als door het voor de b.g. toekenning in aanmerking gebracht personeel, ja zelfs bij sommige afdelingen véél beter en *geregelder*.

Zij blijven bovendien véél langer op het

werk, dan dat zij feltelijk verplicht zijn, vooral in vergelijking met het kantoorpersoneel, terwijl de kans, bij slechte dienstverlening, voor het ontvangen van straffen, even groot is als die van het in den aanhef bedoeld personeel.

Een anti-vlootwet actie.

Buiten de bestaande politieke partijen heeft zich alhier een comité gevormd om te ageren tegen de totstandkoming van de vlootwet. Zaterdagavond a.s. zal in de Vrijmetselaars-loge een openbare vergadering worden gehouden, waarin alleen zal worden besproken, hoe onaanvaardbaar de financiële consequenties van de vlootwet zijn. Reeds hebben in het comité zitting genomen de Heeren Penard, Ter Laan en Van Lidth de Jeude. Meerdere leden zullen volgen.

Nieuw agentschap der Javasche Bank.

Gisteren werd te Pematang Siantar (S. O. K.) een agentschap der Javasche Bank geopend.

Een „Indisch Bronbeek.“

In dank nog ontvangen:

Kerkeraad Protest. Gemeente Tegal. f 25.—
Eenige emolumenten van 's Hofs tweeden deurwaarder Coppers. „ 5.—
Reeds verantwoord. „ 29.948.95

Totaal. f 29.978.95

De Katholieke Ambtenarenbond.

Naar A n e t a verneemt, zijn de statuten van den Roomsche-Katholieken Ambtenaren Bond door den Hoog Eerwaarden Pro-Vicar kerkelijk goedgekeurd.

Derde Onderwijs-congres.

Door het N. I. O. G. is aan verschillende corporaties gevraagd gedelegeerden te benoemen tot een in November a.s. te houden bijeenkomst, waarop gesproken zal worden over het houden van een (derde) Onderwijs-congres in 1924

De ramp in Japan.

Gebrek aan plaatsruimte noopte ons de opname van een levendig verhaal omtrent het reddingswerk in de haven van Yokohama verricht door den staf der Tjialak van de Java China Japan Lijn — dat wij vertaaltten uit de Hongkong Daily Press dd 22 Sept. jl — tot morgen uit te stellen.

Genoemd schip lag, zooals men zich uit de telegrammen zal herinneren, op het moment der ramp juist te Yokohama.

De zaak Bridge.

Bij vonnis van den Raad van Justitie te Batavia van heden, Dinsdag 2 October, is de beklaagde H. J. Bridge, conform den eisch, schuldig verklaard aan het misdrijf van verduistering, twee malen gepleegd en deswege veroordeeld tot gevangenis-straf voor den tijd van 1 jaar en zes maanden, met aftrek van preventief.

Zegel-nood in Duitschland.

Volgens bericht van de Duitse Post-administratie zullen, wegens gebrek aan frankerzegels, de stukken voorloepig voorzien van de aanwijzing „taxe perçue“.

De mineralen van Borneo.

Volgens het Soer. Handelsbld. is opnieuw een onderzoek aan den gang naar den omvang der erts- en kolenlagen op de uitlopers van het Meratoes-gebergte in de richting van Pegatan (Z.O. af. Borneo). De aanwezigheid daar van steenkool, hout, ijzer, erts en waterkracht blijft de aandacht op dit gebied vestigen.

Volgens een schatting zou er alleen reeds 40 miljoen ton steenkool gewonnen kunnen worden.

Officiëel Nieuws.

Men meldt ons uit Buitenzorg:

Gerekend vanaf 15/9/23 zijn voor den tijd van drie jaren benoemd:

a. tot lid,
b. tot plaatsvervangend lid,
van het stemkantoor voor de verkiezing van leden van den Volksraad:

a. mr. A. Meyroos, burgemeester van Batavia; Raden Ario dr. Hoesein Djajadiningrat, tijdelijk adj. adviseur voor Indische Zaken; mr. C. C. van Helsingden, leeraar opleidingschool Indische rechtskundigen; Loa Sek Hle, particulier; J. F. Wessellius, administrateur Indonesische Drukkerij en Translaat-bureau.

b. D. van der Zee, secretaris Gemeente Batavia; J. Berendsen, directeur Post-spaarbank; Mr. A. H. van Ophuyzen, tijdelijk vervangend notaris.

Aangewezen is als voorzitter Mr. A. Meyroos en als plv. voorzitter Mr. C. C. van Helsingden.

Aan het gewest Batavia is een tegemoetkoming toegekend van f 28.875 voor het onderhoud gedurende 1923 van de wegen Sadang—Tjilamaja, Tjilamaja—Kali Djatiti en Kali Djatiti—Pasir Boemboer.

Bevorderd tot majoor bij de Militaire Administratie de kapitein J. P. L. Bouman.

Benoemd tot tijdelijk hoofd van de afd. Rechtswezen aan den Weeskamerdienst, Departement van Justitie, mr. K. J. L. Enthoven, gerechtelijk ambtenaar tijdelijk werkzaam bij dat departement.

Ordonnanties zijn vastgesteld, waarbij vrijdom van invoerrecht wordt verleend voor zwavelzuur, benodigd voor het zuiveren van petroleum en andere uit ruwe aardolie bereide producten en voor niet tot dadelijk gebruik geschikte ruwe aardolie, benodigd voor de vervaardiging van ten verkoop bestemde producten.

Wegens buitengewone omstandigheden is bij den Landraad te Buitenzorg voor den tijd van zes maanden, of zooveel korter als zal blijken voldoende te zijn, tot buitengewoon voorzitter benoemd mr. A. J. H. L. L. Adam, laatstelijk tijdelijk buitengewoon lid van den Raad van Justitie te Batavia.

Benoemd tot advocaat en procureur bij het Hooggerechtshof mr. F. H. Copes van Hasselt, te Batavia.

Benoemd tot hoofdambtenaar bij de S. S. J. A. Mac Leod Manuels, en T. A. Grivel, thans tijdelijk met de waarneming dier betrekking belast.

Benoemd tot hoofdingenieur bij dien zelfden dienst W. T. van Schaik, thans tijdelijk belast met de waarneming dier betrekking.

Openbaar gehoor.

Men verzoekt ons mede te deelen, dat Z. Exc. de Gouverneur-Generaal gewoon gehoor zal verlenen op Maandag, 29 October, om negen uur v.m., Paleis-Koningsplein.

De eeuwige jeugd!

Bij familie hier ter stede werd een bericht ontvangen, meldende, dat Louis Bouwmeester geheel hersteld is, en wel dra een serie voorstellingen zal geven bij het gezelschap van Willem Royards.

Toen ruim een maand geleden hier het treurige bericht kwam, dat onze 81-jarige auteur door een auto was overreden, waagden wij het de verwachting uit te spreken, dat het ijzersterke gestel van onzen Bouwmeester ook dit te boven zou weten te komen.

En ziet, eerder dan zijn familie, zijn vrienden en zijn ontbare bewonderaars in Holland, en overal waar de Hollandse taal gesproken wordt, het hadden durven hopen, komt het bericht: „Bouwmeester hersteld“.

Naast de vreugde over deze gebeurtenis, gevoelen we dankbaarheid, dat de man, die ons land ook zoo vele malen op waardige wijze in het buitenland vertegenwoordigde, voor zijn kunst en voor zijn land behouden bleef.

Tooneel.

Banco, van Alfred Savoir.

De naam van dit morgen in onzen Schouwburg op te voeren blijspel zegt reeds waar het om gaat.

Er wordt *banco* gespeeld! *Banco* door den don Juan, aviateur en gokker De Lussac en door diens vrouw Charlotte, die zelve de inzet is in dit *va banque*-spel en die per saldo . . . wint.

Savoir, de auteur, is een vlot dialoogschrijver, die in De Lussac een nieuw type op het tooneel brengt, een type waarvan Dubech in de *Action Française* schreef, dat, zoo het in 1790 ware geboren, een schitterend soldaat in de keizerlijke legers zou zijn geweest; een type echter, dat, zoo het telaar geboren wordt in een te oude wereld (De Musset klaagde destijds: *je suis venu trop tard dans un monde trop vieux*) — het voetspoor van een Rolla moet drukken.

Savoir is er lang niet in één gekomen. Van hem mag heelemaal niet worden gezegd: hij kwam, zag en overwon.

Ongeveer 17 jaar geleden debuteerde hij met een somber drama „*Le Troisième Couvert*“, dat met gefluit en afkeuring werd ontvangen.

Lugné-Poe was het, die den dramaturg toen toevoegde, dat hij metterdaad een comisch schrijver was.

Jaren heeft Savoir verder geploeterd in samenwerking met anderen, want geen schouwburg-directeur wilde een stuk meer aannemen dat alléén op zijn naam stond. Zulk een atmosfeer van wantrouwen had zich daaromheen gevormd!

Geweldig echter sloeg in: „*La Huitième femme de Barbe-Bleue*“, dat in '21 voor het eerst ging, spoedig gevolgd door *Banco*, dat thans een algemeen Europeesch succes heeft verworven.

Men ga morgen Verheijen's troepje in dit Fransche blijspel bewonderen!

Verduisterd.

De Chef van een Handel-Maatschappij te Petjenongan, alhier, deed aangifte, dat een Europeaan, wonende te Sawah Besar, goederen ter waarde van f 540, welke hij in huur had ontvangen, heeft verduisterd.

Een amokmaker.

Op het terrein van de K.P.M. (ziekenhuis en logeer-gebouw) had een amokpartij plaats, waarbij een sedert drie dagen ontlasten Amboineesche leerling twee Javanen door middel van een piso blati doodstak, drie anderen zwaar en twee licht verwondde.

De Amboinees werd door de politie van Prioer in arrest gesteld; het mes werd in beslag genomen.

Het request der forensen.

Zooals wij reeds meldden, zond een groot aantal forensen, dat geregeld op het traject Batavia-Buitenzorg v.v. heen en weer reist, ongeveer twee weken geleden een request aan den Gouverneur-Generaal te Tjipanas, waarbij zij hunne bezwaren opperden tegen de verhooging der prijzen van de spoorweg-abonnementen.

Zij zonden het per expresse, zoodat men mag aannemen, dat het stuk Z. Exc. reeds bereikt heeft, doch een antwoord werd tot heden door de forensen nog niet ontvangen.

De prijzen blijven natuurlijk gehandhaafd en gedwongen door de tijdsomstandigheden, doch ook als protest tegen de tarieven, hebben de geknepen forensen nu besloten om met ingang van overmorgen vrijwel *en bloc* derde klasse te gaan reizen.

„De Hondenbrigade“.

Heden ontvingen wij een recensie-exemplaar van „De Hondenbrigade“ en andere Bataviasche verhalen van Kelleman's, uitgave van G. Kolff en Co, Weltevreden.

De verhalen verschenen reeds in de *Java-Bode*, en we zijn het geheel met den uitgever eens, dat ze te goed waren om met den eindags-vlinder, welke een dagblad nu eenmaal is, in het niet te verdwijnen.

De innig-burgerlijke, op gezapigen fuseliers-toon verhaalde, avonturen van drie mannen in het „moderne“ Batavia zijn iets heel apart.

Die „ons heeft“-toon en de geheele nonchalante stemming zijn zoo goed volgehouden — met dat lekkere weglaten van de „t's en dan plotseling een deftig „alwaar“ ertusschen — dat we deze journalistieke schetsen met genoegen nog eens doorbladerden.

„De Hondenbrigade“, maar ook de beschrijving van den tocht met het scheepje *De malaise*, dan vooral dat prachtige „De groote goudvisch van Tjimelatti“, en de verhalen van hun villa „*Pestgevaarlijk*“, het zijn allemaal luimige, soms wat ruwe, maar altijd geestige verhalen van deze Bataviasche *Bohème*!

Vegen-verbetering in het Bantamsche.

Voor automobilisten vooral, die een tocht naar het, op cultuur- en op historisch gebied, belangrijke Bantam op hun programma hebben staan, is het van belang het volgende te vernemen:

Door den Gewestelijken Raad is om eene subsidie van fl 64 000 gevraagd — en men verwacht algemeen, dat deze subsidie zal worden verleend — voor verbetering van den bestaanden, onverharde weg, welke van den grooten weg bij Madja (nabij Rangkas Bitoeng), over Koppo en Tjidahoe naar het landhuis van Tjikandi Hilir gaat, en daarna weer op den grooten weg Serang-Batavia uitkomt.

Deze verbetering zou de verbinding van Batavia met Rangkas met ongeveer 36 K. M. bekorten, en dus het geheele autoverkeer met het achterliggende land zeer ten goede komen.

Maar bovendien krijgt door het verharde van dezen weg de bevolking van de Tjikandi-landen een directe gelegenheid om hare producten af te voeren, zoodat zij inderdaad zal ondervinden, dat de ontelgening van deze landen, welke tot voor korten tijd particulier eigendom waren, ook verbetering met zich brengt.

Thee-noteringen te Londen.

De firma John Peet & Co. meldt ons:

Volgens van onze Londen-firma ontvangen telegrafisch bericht liepen de prijzen voor de betere soorten in de 27 September gehouden veiling van Java-thee naar boven en wel

1/4 d. voor ordinaire B.P., gewone middensoort P.S., Pekoe en B.P.;

1/2 d. voor gewone middensoort O.P., terwijl de vorige soorten alle ongewijzigd bleven.

In bovengenoemde veiling werden o.m. de volgende prijzen betaald, bruto per Engelsch pond:

Halimoen	T.F.	1 sh.	6 3/4 d.
Sitiardja	B.O.P.	1 sh.	6 1/4 d.
Bedakah	B.O.P.	1 sh.	6 d.
Kaligoea	B.O.P.	1 sh.	6 d.
Windoe	B.P.	1 sh.	5 3/4 d.
Koetawaringin	B.O.P.	1 sh.	5 1/4 d.
Windoe	B.T.	1 sh.	4 3/4 d.
Bedakah	B.P. I	1 sh.	4 1/2 d.
Tambi	B.P. II	1 sh.	4 1/2 d.
Kaligoea	B.S.	1 sh.	4 1/2 d.
Kaligoea	P.F.	1 sh.	3 3/4 d.
Bedakah	B.P. II	1 sh.	3 3/4 d.
Gogoniti	P.F.	1 sh.	3 3/4 d.

Wat Gisteren in de Krant stond ! . . .

Zelfs de planten-wereld doet mee in het algemeen protest tegen de universeele „droog“-leggings-pogingen.

Zoo is het Soer. Handelsbld. aangelopen tegen iemand, kersvers uit Borneo afkomstig, die een heelen boom opzette over een in Samarinda ontdekt wondboom.

Gaf je er één kerf in, dan liep er een vocht uit met de kleur van cognac en dun als alcohol

En niet zoo'n klein beetje óók!

Liefst 15 à 18 blikken elk van 18 liter inhoud.

Men heeft blijkbaar — en gelukkig! — maar één kerf gegeven, want men denke zich de wereld-ramp eens in, als eenige van deze boomen méerdere malen wierden ingekeept!

Alle beambten van Accijnzen zouden wredeijk aan hunne gezinnen ontrukten weggespoeld worden op de bedwelmende golven van deze plantaardige Schiedammer.

M.

Windoe	P.F.	1 sh.	3 1/4 d.
Koetawaringin	B.T.	1 sh.	2 3/4 d.
Koetawaringin	Bohea	1 sh.	2 1/2 d.
Halimoen	P.F.	1 sh.	2 1/2 d.
Koetawaringin	P.F.	1 sh.	2 d.
Halimoen	Bohea	1 sh.	1 1/4 d.
Sinagar	P.F.	1 sh.	1 1/4 d.
Gandasoli	P.F.	1 sh.	1 d.
Tjirahan	P.F.	1 sh.	1 d.
Kalligoea	Dust	1 sh.	11.—
Gogoniti	Dust		11 1/2 d.
Halimoen	Dust		10 1/4 d.
Gandasoli	Dust		9 3/4 d.
Dajenh Manggoeng Dust			9 1/2 d.

DAGELIJSCH KOERSBERICHT van de Effecten-notering der Handelsvereniging

(Onder de Auteurswet 1912)

Nadruk verboden. Niet in den handel

Na-beurs op 1 October 1923.

5% Ind. Leen.	'15	95 1/2
5% „	'16 à f 100	93
5% „	'17	92 3/4
6% „	'19	101 1/4
6% Dollar Leen.	'22 1e S.	103 1/4
H. V. A.		462
N. I. Spoor		164
Simau		359
N. I. Gas Mij.		160
Hotel Preanger		99
Taloen		165

No 211 Batavia, 2 Oct. 1923.

	Openingskoers	laagste	hoogste	Slotkoers	laagste	hoogste
Kol. Bank	163 1/4	163 1/4	163 1/4	163 1/4		
Unie Bank	28 1/2	28 1/2	—	—		
Unie	110 3/4	111	110 1/2	110 1/2		
Japan-lijn	81	81	—	—		
Poerworedjo	98	98	—	—		
Redjang	100 1/2	100 1/2	—	—		
Gas Mij.	162	162	—	—		
Aniem	142	142	—	—		
Tech. Bur. Soenda	6 1/2	6 1/2	—	—		
Tjisaroeni	225	225	—	—		
Gandasoli	190	190	—	—		
5% Ind. Leen.	'16	93	—	—		
5% id.	'17	—	93	93		
6% id.	'19	101 1/4	101 1/4	—		
7% id.	'21 A.	105	105	—		
5 1/2% \$ L.	'23	98 1/4	98 1/4	—		
6% Java Hotel	81	81	—	—		
Handelsbank	—	—	121	121 1/2		
Escompto cert.	—	—	89	89		
Linde Teves	—	—	66	66		
Sem. Cher. Tr.	—	—	123	123		
Bd. Kinine gew.	—	—	207 1/2	207 1/2		
N. I. Spoor	—	—	164	164		

Niet verhandelde fondsen op 2 Oct. 1923.

	Vraag	Aanbod
Javasche Bank	355	365
Certif. Handel Mij.	130	132
Handelsbank	120 1/2	121 1/2
Escompto aand.	88	90
id. certif.	89	90
H. V. A.	464	469
Internatio	180	185
Linde Teves	62 1/2	67
Band. Kinine gew.	200	215
id. pref.	114	120
Olief. Insulinde	2 1/2	3
Rott. Lloyd	125	130
Paketaart	115	117
Nederland	145	—
N. I. Spoor	162	165
Del. Spoor	130	131 1/2
Sem. Oher. Tr.	121	125
Sem. Joana Tr.	122	126
Serajoedal Tram	—	80
Malang Tram	122	130
O. Java Tram	113 1/2	115
N. I. Tram	105	107 1/2
Bat. El. Tr.	—	88
Oil Mills	—	1
Simau	357 1/2	360
Tarakan	194	200
Sol. El. Mij.	164	—
Gebco	140	—
Pr. Hotel	97	100
Maintz & Co.	19	24
Hot. des Ind. o.e.	112	115
id. n.o.	—	105

va Veem	71	—
en. Hedjo	115	—
ir Nangka	450	—
ij. Manggoeng	110	140
ies	85	95
ngheotan	60	85
djamandala	107 1/2	115
aga Patengan	220	250
rtamanah	475	500
madra	120	—
ana	150	—
adangsari	155	190
leh	160	172 1/2
awatie	—	60
ellam	—	75
rownangoen	117 1/2	—
ir Salam	97 1/2	102
ardja	112 1/2	115
Ind. Leening '15	95	98
" " '17	92 3/4	93
" " '19 af 500	101 1/2	102
" " '21 B.	102	103
" " '22 1e S.	103	103 1/4
" " '22 2e S.	102	103 1/2
" " '23	—	96 1/2
Ind.	104 3/4	105
Sem. Cher. Tr.	103 1/2	105
Deli Spoor	103 1/2	105

CHEEPS-BERICHTEN

Aangekomen:

Ned. ss. Biliar, gez. Van Houten, van Indra.
ag. Rotterdam. Lloyd.

Eng. ss. Scott Harley, gez. Maddox, van
Singapore en Soengailiat, agt. Lien Gwan Tjan.

N. I. ss. Barentsz, gez. Knechtmans, van
Singapore en Muntok, agt. K. P. M.

Noorw. ss. Unita, gez. Schyklebust, van
Norsby en New Castle N. S. W., agt. S. M. N.

Vertrokken:

Ned. ss. Tabanan, gez. Ross, naar Semarang en
Srebala.

Gouvts. ss. Canopus, gez. Van Eerde, naar
daag.

N. I. ss. Van der Wijck, gez. Lotsy, naar
de via kustplaatsen.

N. I. ss. Sawah Loento, gez. Faber, naar
Samarang, Soerabaja, Pasoeroean, Stagen
Hongkong.

N. I. ss. De Carpentier, gez. Reenalda, naar
Batavia en Merak en Kota Agoong.

(Zie verder Tweede en Derde Blad.)

MIJNBOUW-RAPPORTEN

Mijnbouw-Maatschappij „Simau”.
No. 844.

Gedurende de week van 23/9 tot 29/9 '23
orden te Lebong-Tandai 1933 ton erts
malen van gemiddeld 9,4 dwts goud
r ton en 126,— dwts zilver per ton.

Mijnbouw-Mij. „Redjang-Lebong”.
No. 1084.

Gedurende de week van 23/9 tot 29/9 '23
orden te Lebong-Donok 1900 ton erts
malen van gemiddeld 7,1 dwts goud
r ton en 40,— dwts zilver per ton.

De Directeuren
REDMANN & SIELOKEN.
Batavia, 2 October 1923.

ELEGRAMMEN

Onder de auteurswet 1912.

NETA INDISCHE DIENST

DJOKJAKARTA, 1 October 1923.

De Pest.

Volgens Mataram werden te Balong, in
t Djokjasche, zes gevallen van longen-
t geconstateerd, alle met doodelijken
loop.

MEDAN, 1 October 1923.

De A. V. R. O. S.

In zijn openings-rede van de jaar-ver-
dering der A. V. R. O. S. constateerde
de voorzitter, Mr. Buffart, dat de rubber
eer sedert bijna een jaar tegenlopende
rijzen wordt verkocht. Hij kwam op tegen
de bewering dat het unfair was om niet
te nemen aan de productie-beperking,
elke hier veel moeilijker zou zijn door
voeren, dan in Malakka en Ceylon. De
itsche Regeering schreef trouwens niet
ms voor haar geheele gebied de restric-
e voor.

Spr. waarschuwde tegen de instelling
an een Kamer van Landbouw wegens de
roote daaraan verbonden kosten. Hij
aakte voorts met erkentelijkheid gewag
an de erkenning der Regeering, dat het
ndsbelang eischte het vinden van een
shoorlijk bestaan der landbouw-nijver-
ld, en van Haar bereid-verklaring om
zekerheden op te heffen, daarbij de daad
t het woord voegende, n.l. door bekend-
aking van de handhaving der poenale
nctie.

De aftredende bestuurs-leden Frankamp,
oughy, Keuter, Marinus en Fahrlander
erden herkozen; verder werden alsnog
t lid van het bestuur gekozen de Heeren
lagher, Pik, Teves, en Dann.

SOERABAJA, 1 Oct. 1923.

Producten-markt.

De V. J. S. P. verkocht uit den oogst
24: 100.000 pikols superieur ad f 14
50.000 pikols kanaal ad f 13.

Op de suiker-markt werd supe-
ieur, Oct./Nov. aangeboden voor f 16 1/8,
wrtijl Nov./Dec. gevraagd werd voor
16 1/4.

De V. J. S. P. verkocht voorts 13.500
tons superieur ad f 14.

Op de copra-markt werd Java
F.M.S. fobnug gevraagd voor f 17 1/2.

In de rubber werd Oct.-levering ge-
daan voor 78 1/2 cts.

Op de koffie-markt werd Oct.-leve-
ring aangeboden voor f 50, Oct./Dec. voor
f 44.

SOERABAJA, 2 Oct. 1923.

De V. J. S. P. verkocht gisteren nog
9500 tons superieur ad f 14, 5000
tons kanaal ad f 13 en 50.000 pikols
melasse op basis 8 en hooger ad f 10 75.

BANDOENG, 2 October 1923.

Een foto-kwestie.

Luitenant Feenstra, hoofd van den foto-
technischen dienst der Vlegafdeeling, werd
gisteren bij het Leger-bestuur ontboden,
alwaar hem inlichtingen werden verzocht
terzake van het opnemen van een bundel
fotografien, welke inlichtingen door hem
terwille van bepaalde personen werden ge-
welgerd. Luitenant Feenstra verzocht daar-
op ontheffing van zijn detachering als
reserve-luitenant, en van zijn functie als
hoofd van den foto-technischen dienst,
welke ontheffing hem onmiddellijk ver-
leend werd.

Vernomen wordt, dat de kwestie van
den verkoop van foto's, en inzake de var-
kensfokkerij, bij deze conferentie niet ter
sprake werd gebracht, aangezien beide
kwesties reeds administratief werden op-
gelost.

Kapitein Ohlhardt is thans belast met
den foto-technischen dienst.

SALATIGA, 2 October 1923.

Combinatie van Islam en communisme.

In de Zondag j.l. plaats gehad hebben-
de vergadering van de S. I. onder leiding
van Hadji Misbach, heeft deze directe
propaganda gehouden voor het com-
munisme, terwijl het kapitalisme werd
gehekeld (Ook dus de rijke hadji-grond-
bezitter en klein-industrieel, zooals men
hem in de Preanger veelvuldig aan-
treft? Red.)

Aan een 1000 tal aanwezigen werd de
ellende van het kapitalisme voorgehouden,
en het communisme aangeprezen.

Fancy Fair.

Zaterdag 29 Sept. j.l. werd alhier een
fancy fair gehouden, waarvan de op-
brengst bestemd is voor een Indisch
Bronbeek en de slachtoffers der ramp
in Japan.

ANETA HOLLANDSCHE DIENST

AMSTERDAM, 1 October 1923.

Slot-koersen

Certificaten	125
N. I. Hand. Bank	116
Kol. Bank	155
H. V. A.	446
Internatio	179 1/2
Linde Teves	61 1/2
K. P. M.	111
Ned. Scheepv. Unie	105
Java China Japan lijn	80
Poerworedjo	94 1/2
Redjang Lebong	99
Kon. Petr. Mij.	339
S. M. Nederland	137
Rott. Lloyd	117

BUITENLAND.

BERLIJN, 1 Oct. 1923. (Reuter.)

Relatjes in Rijnland.

Vier politie-beambten en twaalf separa-
tisten werden te Dusseldorf gedood, en
een groot aantal personen werden gewond
bij een botsing, waarbij de politie een
charge deed op een groote massa demon-
stranten, die met extra-treinen naar Düs-
seldorf waren gekomen, naar men ver-
wachtte met het plan, om de Republiek
Rijnland uit te roepen.

Naar gemeld wordt, kwamen Fransche
troepen in pantser-auto's tuschenbelden
na de charge der politie, en arresteerden
een aantal personen.

BORDEAUX, 1 October 1923 (Radio.)

Het bloedige resultaat van het tuschen-
beide komen der Schütz-polizei te
Dusseldorf, in een op vredelievende wijze
verlopende Rijnlandsche separatistische
betooging, bestaat uit een lijst van 17
dooden, o.w. 12 burgers, en 90 gewonden,
o.w. 70 burgers.

De bekende correspondent Price van de
Daily Mail kenschetst als volgt de houding
der Duitse politie: „Bij de onderdruk-
king met geweld te Dusseldorf van de
massa-betooging, welke plaats had tengun-
ste van een afzonderlijke Rijnlandsche
republiek, heeft het tekeer gaan van de
Duitse groene politie — volgens orders
uit Berlijn — meer gedaan voor propagan-
da van genoemde beweging, dan maanden
lang stelselmatige agitatie zou kunnen
hebben uitgericht.”

De bezettings-autoriteiten bepaalden
zich tot het nemen van de noodige maat-
regelen voor het herstel der orde, het uit-
vaardigen van een verkeers-verbod te
Dusseldorf en het instellen van een onder-
zoek.

De Fransche pers dringt er op aan,
hoewel het verkeerd zou zijn indien Frank-
rijk zich zou mengen in het vraagstuk der
binnenlandsche Duitse politiek, dat de
Franschen in het bezette gebied het hand-
haven der orde zich tot hunne taak
rekenen.

Zoo constateert Le Journal des Debats
dat, ofschoon Frankrijk's autoriteiten zich
wel wachten de separatistische beweging
aan te wakkeren, niettemin het succes der
Fransch-Belgische politiek wel de gevoelens
der Rijnlanders zal hebben versterkt. Het
blad besluit: „Wij zullen voortgaan met
ons afzijdig te houden, maar bezetten
Rijnland niet om het over te leveren aan
zijn tegenstanders. Wij zijn daar om de
openbare orde en onze eigen veiligheid te
verzekeren.”

BERLIJN, 1 Oct. 1923 30 (Reuter.)

Nationalistisch oproer.

Een revolutionnaire beweging, welke
haar oorsprong vindt in nationalistische
organisaties, brak te Küstrin uit, op vijf-
tig mijl afstand van Berlijn.

De oproerlingen poogden het garnizoen
te ontwapenen en de vesting te bezetten,
doch zij werden teruggeslagen. De nationa-
listische leiders werden gearresteerd door
de Reichswehr.

De commandant verzocht om verster-
kingen der Reichswehr uit naburige
plaatsen.

De troepen kregen bevel den opstand
zonder mededooen te onderdrukken.

De Minister van Verdediging stelde de
censuur op militaire berichten in.

BERLIJN, 25 Sept. 1923 (Str. Times.)

Wat den doorslag gaf!

Een afdoend argument waardoor de pre-
miers der Duitse staten overtuigd raak-
ten van de nuttelooheid om met het
lijdelijk verzet door te gaan, was de ont-
hulling van den Rijkskanselier, dat dit in
de komende week op zijn minst 8000 mili-
liard marken zou kosten, en dat deze
uitputting van 's lands financiën de val
van de mark veroorzaakte. De ultra-
nationalisten waren woedend, maar zij
noch de communisten waren in staat om
een coup de main uit te voeren,

LONDEN, 1 Oct. 1923 (Reuter.)

De groote Conferentie.

De groote Conferentie van het Britsche
Rijk werd door den Premier Baldwin ge-
opend met een toespraak, waarin hij de
verschillende afgezanten hartelijk welkom
heette.

Volgens het communiqué van de Con-
ferentie gaf Baldwin een algemeen over-
zicht van den toestand van het Rijk en
van de internationale situatie.

De leden Mac Kenzie, King, Massey,
South, Warren, Cosgrave en Alwar ant-
woordden in het kort.

Een overzicht gevende van de historie
van het schadeloosstellings-probleem sedert
Mei 1921 legde Baldwin er den nadruk op
dat er geen verschil van opinie bestond
onder de Geallieerden ter zake van het
principe dat Duitschland zou hebben te
betalen tot de uiterste grens van zijn
vermogen.

Baldwin wees er nog op, dat de Engel-
sche Regeering tot elken prijs de solidari-
teit onder de Geallieerden wil handhaven,
en vooral onder de Entente-mogendheden,
omdat men van meening is dat een breuk
tusschen Engeland en Frankrijk den vrede
in Europa weer zou vertragen.

(hier ontbreekt een stuk van het telegram.)

Inzake de rijks-defensie merkte Baldwin
op dat de resultaten der Washington-con-
ferentie de hoogst-gespannen verwachtingen
overtroffen. Zij waren in niet geringe
mate het gevolg van de laatste rijks-confe-
rentie en de succesvolle samenwerking van
de verschillende delegaties uit het Britsche
rijk.

De economische conditie van Europa
maakt het noodzakelijk om de oogen naar
elders te wenden.

De hulpbronnen van het Rijk waren
onbegrensd.

Groot was de behoefte aan snelle in
productie-brenging dier bronnen.

Spr. sprak het vertrouwen uit dat men
niet uit elkaar zou gaan voor bewilligd te
hebben in de eerste stappen, welke noodig
zijn om te komen tot eene ruime en voor
de verre toekomst reikende voorraad van
ruwe materialen, waarvan de wereld-
handel zou afhangen.

Den toestand in Europa beschouwend,
zeide Baldwin, dat de legers en de be-
dragen, welke voor bewapening worden
uitgegeven, thans grooter zijn dan in 1914;
en waar de economische solidariteit geheel
op zijde is gezet, behoeft het geen ver-
wondering te baren, dat nog niet alle
pogingen gericht zijn op een herstel.

Zijn eenige troost was gelegen in de be-
schouwing van de geschiedenis van het
verleden, waarin hij de eenheid van het
eigen rijk weerspiegeld zag, en het diepe
en universeele verlangen van het Engel-
sche volk naar vrede.

Het Britsche Rijk was het natuurlijke
en logische product, niet alleen van zijn
eigen behoeften, maar ook van die der
wereld.

NEW-YORK, 24 September 1923.
(Straits Times.)

De dagbladen-staking te New York.

Het personeel van de persen der dag-
bladen, dat staakte in sympathie met de
plaatselijke typografen, hervatte den ar-
beid, nadat de drukkers hadden gewelgerd
de lastgeving van de International
Press Men's Union om weer aan
het werk te gaan, op te volgen.

De Heer Berry, voorzitter van genoem-
de Unie, zegt dat zij plannen heeft om
al het bij haar aangesloten personeel van
de andere dagblad-bureaux in de Vereen.
Staten en Canada zoo noodig op te roepen,
om de couranten te New York op een
normalen basis te brengen. De Unie zal
desnoods het uitkomen van andere krah-
ten stopzetten om de New Yorksche bladen
in staat te stellen te verschijnen.

NEW YORK, 27 September 1923.
(Straits Times.)

De associatie van uitgevers kondigde
aan, dat de ochtendbladen, na negen da-
gen lang in een gezamenlijke editie te
zijn uitgekomen, morgen weder elk af-
zonderlijk zullen verschijnen. Zij verklaart,
dat dit het einde beteekent van de sta-
king in het couranten-bedrijf.

OKLAHOMA CITY, 25 Sept. 1923
(Straits Times.)

De krachtproef met de Ku Klux Klan.

Gouverneur Walton, van den staat
Oklahoma, heeft Generaal Markham op-
gedragen om „alle macht aan te wenden
an van de wapens gebruik te maken, in-
dien dit noodzakelijk is”, om het Lager-
huis van de Wetgevende Vergadering te
verhindern a.s. Woensdag te vergaderen.
Hij beweert, dat in deze zitting de Ku
Klux Klan de overhand zal hebben, welke
dan zal voorstellen om hem dwang op
te leggen. De Gouverneur maakte bekend
dat den troepen last zal worden gegeven
tot het schieten met scherp, indien dit
noodzakelijk is om de bijeenkomst te ver-
hindern.

OKLAHOMA CITY, 25 Sept. 1923
(Straits Times.)

Leden van de Wetgevende Vergadering
vonden, toen zij bij het staatskapitoel
kwamen, de deuren gesloten en bewaakt.
Zij verzamelden zich daarop in de corridor,
waar de voorzitter trachtte een toespraak
te houden.

De kolonel die de aanwezige troepen
commandeerde, verzocht hun daarop op
luiden toon om bewegingloos te blijven
staan, en las den aanwezigen het bevel
voor, waarin verboden werd een zitting
te beleggen. Hij gaf daarop aan de leden
last uiteen te gaan, die toen zich terug-
trokken naar een hotel, waar een verklaring
werd aangenomen van hun voornemen
om een wettige actie in te stellen ter
ondersteuning van hun rechten.

NEW YORK, 25 Sept. 1923 (Str. Times.)

Om een cinematografischen primeur!

Film-concerns zijn momenteel gewikkeld
in een wedstrijd per vliegtuig dwars over
het vasteland der Vereen. Staten, als een
gevolg van hun pogingen om elkaar voor
te zijn met het vertoonen in het Oosten
van de eerste cinematografische opnamen
der aardbeving in Japan.

Vernomen wordt, dat uit Seattle en
San Francisco een vliegmaschine in Oos-
telijke richting vertrok. Gemeld wordt
dat die uit eerst-genoemde plaats zou reeds
Great Falls in Montana hebben bereikt, en
zijn vracht hebben overgedragen aan een
anderen aviateur, die op zich nam haar
heden in Chicago af te leveren.

LONDEN, 2 Sept. 1923 (Reuter.)

Beckett overwonnen!

De Fransche bokser Carpentier sloeg
Beckett in de eerste ronde knock out.

Besluiten en Benoemingen.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Departement van G. B.

Oatheven:

J. BÖCK, commies bij den P.-, T.- en T. dienst

op verzoek, wegens volbrachten diensttijd, met

ingang van 5 November 1923, eervol en met

aanspraak op pensioen uit 's Lands dienst.

Benoemd:

bij den P.-, T.- en T. dienst tot administratief

ambtenaar (groep B), M. W. HILLEBRANDT,

ambtenaar van buitenlandsch verlot teruggekeerd,

laatselijk die betrekking bekleed hebbende.

Verleend:

aan W. F. DE WILDE, Hoofdingenieur-Afdee-

lingshoofd bij den dienst van het Toezicht op de

Spoor- en tramwegen, wegens achtjarigen dienst,

tien maanden verlof naar Europa, met bepaling,

dat hij zijn betrekking zal nederleggen op 4

November 1923.

CORRESPONDENTIE

V. D. Rangkas Bitoeng. — Het
is natuurlijk heel onaangenaam, dat de
politie ter plaatse zooveel ijver bij het
afmaken van honden aan den dag legt,
dat de hagel door de bedienden-kamers
der huizen vliegt.

Maar we vinden de zaak toch te „plaat-
selijk” om het geheele artikel daarover
te publiceren.

Handel - Maatschappij v.h.
DE LANGE & Co.
Batavia — Bandoeng
Witte Cement

17544

ADVERTENTIE

Getrouwd bij volmacht:
L. DOUW
en

P. VOERMAN

Terneuzen

Weltevreden, 3 October 1923.

Eenige kennisgeving. 17559

GETROUWD:

L. L. P. RÖMELINGH
en

A. P. D. HARTENDORP.

Weltevreden, 1 October 1923.

Eenige kennisgeving. 17577

De Heer en Mevrouw

VAN GEELLEN—Hosang
berichten hierbij de geboorte van
hun Dochtertje 17556

R I T A.

Heden overleed zacht en kalm
in het Tjikini Ziekenhuis onze
geliefde Vader en Grootvader,
de Heer 17505

AUGUSTO LUIGI ORSINI
in den leeftijd van 58 jaren.

A. ORSINI

I. ORSINI, geb. Corsi

P. ORSINI

L. ORSINI, geb. Corsi

C. ELIA, geb. Orsini

A. A. ELIA en Kleinkinderen.

Weltevreden

1 October 1923.

Petjenongan 29

Hartelijk dank aan allen voor

de betoonde deelneming in

ons smartelijk verlies. 17596

Namens de Familie:

A. ORSINI.

Langs dezen weg betuig ik ook
namens mijne familieleden
mijn hartgrondigen dank aan
Dokter J. A. VAN DIJK voor de
schitterende operatie, welke mij
van een wissel dood gered heeft.
Ook H.H. Doktoren O.F. VAN DIJK
en H. R. C. DE LA PARRA zeg
ik mijn welgemeenden dank voor
hunne uitstekende assistentie bij
bovengenoemde operatie. 17569

Zr. J. DEN DAAS.

De ondergeteekende betuigt hier-
mede haar oprechten dank
aan de Zusters van het Sint-
Carolus Ziekenhuis voor de lief-
derlijke verpleging, die zij aldaar
ondervonden heeft. 17570

Zr. J. DEN DAAS.

DANKBETUIGING

aan Dokter G. J. BRAND, voor
de welgeslaagde kaakoperatie van
mijne Dochter, en aan de Zusters
van het Tjikini Ziekenhuis voor de
liefderlijke verpleging.

Mevrouw de Wed. 17601

V. DAMWIJK—Meeng.

Weltevreden, 2 October 1923.

De Heer en Mevrouw

J. L. VAN HOUTEN—

De Coutouly

zijn verhinderd Woensdagavond.

3 dezer te ontvangen 17566

De familie KRUISHEER

Waterlooplein West 4,

zal gaarne Donderdag, 4 dezer

in den vooravond ontvangen.

17583

**DE FAVORIET
DER
KONINGIN**

Let op de
etalage van
't Moortje,
Sluisbrug

17607

Bekendmaking,

dat de N. V. Handel Maatij.
„COULANT” in geenerlei relatie
staat of heeft gestaan met het
Weekblad: The Topics of The
Tropics. 17604

EISCHT

zuiverheid en

voedzaamheid

in Cacao en Chocolade.

Vraagt daarom uitsluitend

GROOTES' kwaliteit.

17593

**Welk geld-
instituut**

kan na het door-
staan van oorlogs- en crisisjaren
bogen op een dergelijk krachtige
financiële positie als de
Eerste Nederlandsche?
17547

WILLARD ACCU'S

DE FABRIEK MET
DE GROOTSTE PRODUCTIE
DE GROOTSTE ERVARING
DE GROOTSTE GARANTIE
Amsterdamsch Kantoor voor Ind. Zaken

BATAVIA *Akin* SOERABAJA

17540

Gefiltreerde BENZINE
Uit geijkte pomp
Autobanden en accessoires
Hoofdkantoor Kon. plein W. No. 1
Telefoonnummers Wl. 460, 549.
123, 200 en 216.
Depots door de heele stad. 17096

Permanent Wave is coming!

First class Barber is bringing it out straight from Paris

Information with

P. WOLF & Co.,

Gang Secretarie 8

Tel. 2905 Wl.

17605

De Spelers van Stad en Lande

onder leiding van ANTON VERHEYEN
en PAUL DE GROOT.

Woensdag 3, Vrijdag 5, en Zaterdag, 6 Oct.

SAVOIR'S BANCO!

JEU D'AMOUR ET DU HASARD

MET WILHELMINA DUYMAER VAN TWIST IN DE HOOFDROL.

Plaatsbespreken als gewoonlijk.

17576

Deca-Park
Universal-theatre

Dinsdag, Woensdag en Donderdag: Nog maar 3 dagen:

Hunting Big Game in Africa

(Op grootejacht in Afrika. Per Ford door de wildernis!)

Sedert 2 avonden met fabelachtig succes vertoond!

Film voor oud en jong, voor groot en klein. Haast U,
nog slechts enkele dagen en dan nooit meer! Alleenver-
tooningsrecht Batavia: Het Decapark!

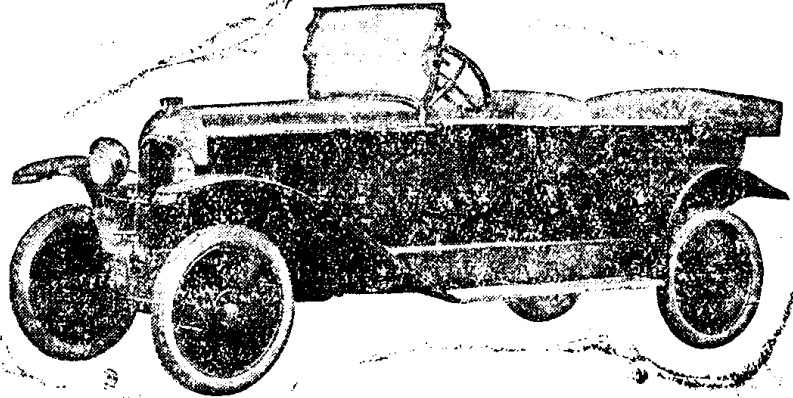
Verkoopt desnoods al Uwe bezittingen, maar mist de
film niet! Entree: 2 coupons of f 1.80; kinderen half geld!

5 October: 's Werelds standaardwerk: MADAME DUBARRY!

Werd in Amsterdam 151 x achtereen vertoond voor
eivolle zalen! Haast U om goede plaatsen te bemachtigen!

De film gaat tegelijkertijd in 2 zalen! 17575

N.B. Elken avond speciale muziek v/h nieuwe Deca-quartet!

CITROËN AUTO'S

N.V. TWIJSEL'S AUTOMOBIEL MAATSCHAPPIJ

354a A Di

TANDARTSEN

H. C. van Deirse en
Mevr. A. van Deirse-Otté
Menteng (Iama) 44 Tel. Wl. 1717
Spreekuur voor minvermogen-
de Europeanen Donderdags
3½-4 uur n.m. 17298

Wij leveren geregeld naar Hol-
land en staan U borg, dat
ook Uw familie verrukt zal zijn.
Bankhandel „Pekalongan”

319a Iebldiv

G. BAL

TE KOOP:

een kindswagen (underslung), 1
babystoel (hoog), een Singer-
naaimachine.

Brieven onder No. 17526 aan

dit blad.

Fransche Sardini

van
RÖDEL FILS BORDEAU
zijn de beste; concurreeren
wel in prijs als kwaliteit met id
Fransch merk. Overal verkrijgb
Importeurs: N.V. Import Mij. v.h. Bendin
Batavia 17

Maison C. BOGMAN

Gang Passer Baroe 46

WELTEVREDEN

HUTKOFFERS

met 4 beugels en zwaar ko
peren sloten.

afm. 80 x 50 x 30 cm. f 55.—

„ 90 x 50 x 30 „ „ 58.—

„ 100 x 60 x 33 „ „ 62.—

„ 110 x 60 x 33 „ „ 65.—

17574

MET

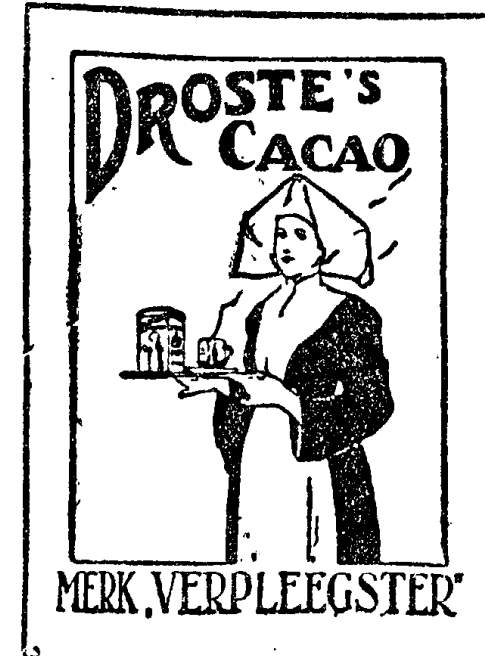
ENGELSCH SUPPLEMENT

wordt gelezen door
GEHEEL AZIË!

Het unieke blad
voor doeltreffende
ADVERTENTIES

DROSTE'S CACAO

nog steeds
No. I

Van dezelfde erkende prima
kwaliteit zijn

DROSTE'S

Melk- en

Sportreepen

Bonbons en

Pastilles

Gebruikt steeds:

Van den Berg's BEDAK

Uitsluitend à f 1.50 per doos

Overal verkrijgbaar!

GOENOENG SAHARIE APOTHEEK

voorheen G. VAN DEN BERG.

123a D

Tweede Blad

Nederlandsch-Indië.

BATAVIA, 2 October 1923.

(Vervolg van het Eerste Blad.)

Nieuws uit Atjeh.

Men schrijft ons uit Koeta Radja d.d. 20 en 21 Sept. 1923:

Gisteren is Gouverneur Hens, vergezeld van den eerst aanwezigen officier van gezondheid Smits, naar Sabang geweest om met den hoofdinspecteur van den B. G. D. te confereren over mogelijken uitbouw van het sedert kort geopende krankzinnigen-gesticht aldaar.

De eerste 24 krankzinnigen zijn er bereids opgeborgen. Doch dit betekent op een totaal aantal demente personen van 1200 nog niet veel. Deze 1200 neemt men immers aan als het nominale getal van psychosen in Atjeh? De vraag blijft zelfs gewettigd, of dit getal nog niet te laag is. Deze dagen waren we juist getuige van een staaltje, dat doet vermoeden, dat het opgegeven getal het werkelijke aantal nog maar slechts benadert.

We waren in Indrapoeri, een kleine kampong aan den as-weg Koeta Radja-Medan in gezelschap van den Controleur. Bij onzen rondgang door het dorpje werden we op korten afstand — 5 à 6 pas — voortdurend achtervolgd door een individu met een uiterlijk hetwelk duidelijk uitwees, dat 's mans geest niet normaal was.

Op mijn vraag wat dit geleide betekende, kreeg ik ten antwoord, dat deze man zich inbeelde, den Controleur te moeten bewaken.

Deswege volgde hij hem als zijn schaduw, en stak een indrukwekkende rentjong — het nationale wapen — in zijn gordel. Stond ons groepje stil, dan veranderde hij in een zoutpilaar, vervolgden wij onzen weg dan zette hij zich ook weer in beweging. De bevolking noemt hem „toean Skout“, met welke benaming hij zeer vereerd is, speelt en solt men hem, den dorpsegek.

Maar ieder, die den aard der Atjehsche krankzinnigheid kent, weet, dat deze afwijking — goedaardig als ze nu lijkt — plotseling kan omslaan; dat de ziekte een agressief karakter kan aannemen, en dat de zieke dan bloed wil zien.

En wanneer deze aanval optreden zou, juist dan, wanneer de Controleur ter plaatse was, dan had deze weinig kans om aan een onverhoedschen aanval te ontkomen. Ook deze man behoort opgeborgen te worden; al is hij nu niet direct gevaarlijk, hij kan het elk oogenblik worden.

Hopen we daarom, dat er met de uitbreiding van het krankzinnigen-gesticht te Sabang de noodige spoed zal worden betracht; we zijn thans op den goeden weg.

Bij het plan voor het permanente blak der troepen te Takengon, was inbegrepen de aanleg van een waterleiding, waarvan ook de civiele bewoners zouden kunnen profiteren. Daar een en ander een miljoen zou kosten, werden deze plannen niet uitgevoerd, maar de waterleiding bleef op het programma, vooral omdat het water te Takengon niet betrouwbaar is voor de gezondheid; met name dysenterie komt wel eens voor.

De 5600 gulden, die voor dien aanleg noodig zijn, zullen worden toegestaan, indien aan den eisch, dat het bedrag dat de civiele afnemers betalen voor aansluiting, contributie e.d., voldoende kan worden geacht. Waar een waterleiding voor Takengon van algemeen belang is, zal wel niemand nalaten een abonnement te nemen.

Zoals ik reeds seinde, gaat de heffing van los- en laadloon, die de K. P. M. van plan was te Langsa in te voeren, niet door.

Destijds heb ik in dit blad van dien voorgenomen maatregel het mijne reeds gezegd, en ik behoef hier dus niet in herhalingen te treden. De Directie van de K. P. M. schijnt bezwiken te zijn voor de argumenten en bezwaren van Bestuurszide geopperd.

Op het plan de arbeidsinspectie te Langsa in te trekken, waaromtrent ik u ook reeds telegrafisch op de hoogte stelde, kom ik later nog terug. Dit zou een gevolg zijn van de bezuiniging; het kon evenwel zuinigheid zijn, die de wijsheid bedriegt.

Onze Duitsche dokter en vrouw, mijn lezers ongetwijfeld nog bekend, zijn dezer dagen teruggekeerd van een verblijf van eenige weken op Poelau Roebia, waar ze heen waren voor inspectie van uit Mekka teruggekeerde hadji-booten. Men moet maar onder een gelukkig gesternte geboren zijn! Samen naar zoo'n eenzaam eiland,

inplaats van alleen, en dan met z'n beiden declareeren, wel, dubbel is eens zoo dik, nietwaar!

Vanmorgen, 21 Sept., werd door Majoor Bannink, in zijn kwaliteit van commandant van het corps Maréchaussée aan den luitenant der Maréchaussée Jordans en den Inlandschen sergeant Min, de Eervolle vermelding uitgereikt, in tegenwoordigheid van Gouverneur Hens e.a. bestuurs-ambtenaren en vele officieren. In een pakkende speech memoreerde Majoor Bannink de verdiensten van de twee onderscheiden krijgslieden, die het geluk hadden den hardnekkigen verzetsleider Aman Nje-rang neer te leggen, dank zij hun bekwaamheden als spoorzoeker en hun hoedanigheden als soldaat.

Ter aanvulling van mijn bericht van gisteren over het krankzinnigen-gesticht te Sabang nog het volgende. Het aanstaande jaar zullen er reeds f 200.000 worden verwerkt aan de uitbreiding der gebouwen. Er zullen paviljoens geplaatst worden voor goet- en kwa daardige gekken, badgelegenheden — om de opgewonden te kalmeeren — en wat meer noodig is, om de inrichting die een 30 à 40 bouw komt te beslaan up to date te maken. Gelukkig ook heeft men goed en genoegzaam verplegings-materiaal.

In de parallel die ik trok tusschen Atjeh en Hollander, zelde ik ook, dat beide volken overeenstemming tonen, in hun psychische afwijkingen. Een uitlating van Dr. Baron van Hoëvell, de Directeur van het nieuwe gesticht in Sabang, versterkt dit. Het was hem nl. reeds nu opgevallen, dat er verpleegden waren, die, wanneer ze boos worden, met faecaliën smeten, een verschijnsel wel bij onze Hollandsche gekken waargenomen, maar nimmer bij Javanen b.v.

Tenslotte heb ik me te kwijten van een onaangename plicht. In mijn correspondentie van 23 Aug. sprak ik over een Gouvernements-accountant, die f 3000 per maand zou verdienen, boven vrij reis- en verblijf-kosten en 'n pensioen van f 280 per maand.

Waar de man, dien ik op het oog had, volgens heden ontvangen inlichtingen, geen gouvernements-accountant is, heb ik met de weergave van dit bericht een journalistieke flater begaan, die ik thans gaarne erken, alhoewel ik ze hiermee niet ongedaan maak.

Aan den betrokken accountant mijn excuses.

De Japansche belangstelling voor Nederl. Indië.

Wij vernemen uit Kobe:

Onder de groote Japansche Banken heerscht een ernstige concurrentie ten aanzien van uitbreiding hunner wisselzaken met het buitenland, en speciaal met Ned. Indië. Zoo overwegen de Bank of Chosen (Korea) en de Mitsui Bank om in Ned. Indië agentschappen te vestigen. Men weet, dat de export van soja-boonen uit Mandsoerje naar Indië zeer groot is (per jaar ongeveer 150.000 tons), en in dezen handel zou eerstgenoemde bank-instelling motieven zien voor hare plannen.

De Mitsui Bank behoort tot de wereld-vermaarde firma Mitsui & Co welke in alle zaken doet, zoowel op industrieel als op handels- en financieel gebied; de handel in soja-boonen en sulker vormt het voornaamste onderdeel van hare producten-afdeeling (de z.g. Mitsui Bussan Kaisha). Het spreekt aldus vanzelf dat de groote, tot dit handels-lichaam behorende, bank instelling zich ernstig interesseert voor Indië.

Maar er is nog een andere factor welke de belangstelling van Japansche bankiers voor Indië op levendige wijze opwekt, — aldus zegt men ten minste in het Land der Rijzende Zon — n.l. dat de invloed van de Japansche handelaren aldaar op merkwaardige wijze is toegenomen. Niet alleen, dat practisch gesproken de gehele handel tusschen hun vaderland en de Nederlandsche kolonie in hun handen is, maar zij zouden ook reeds — en in toenemende mate — deelnemen in Indië's handels-verkeer met Britsch-Indië en Europa.

Singapore Rubber-veiling van 26 September 1923.

(Bericht van de Firma Hooglandt & Co.)

In het begin der afgelopen verslagweek was de rubber-markt zwak gestemd en gaf een dalende tendens te zien. De laatste ontvangen berichten uit Londen wezen echter op een betere mark-stemming, en als gevolg hiervan verbeterden de prijzen zich hier van 50 tot 51 dollar-cents per lb.

Op de heden gehouden veiling waren veel koopers aanwezig, en er bestond een goede vraag voor alle soorten. Standaard Ribbed Smoked Sheet werd afgedaan tot 51 dollar cent per lb., en Standaard Pale Crêpe tot 50 3/4 dollar-cents per lb. Voor de „off“ kwaliteiten Sheets was de mededinging zeer levendig. „Browns“ en de mindere soorten vonden eveneens een gunstige markt.

Van de gecatalogiseerde hoeveelheid van 707 ton, werd 507 ton aangeboden en 346 ton verkocht.

	Gld. c. p. 1/2 kilo	Doll. c. p. lb.
Sh. rib. smok. standard	\$ 0.50 3/4	\$ 0.51
Sh. rib. smok. off qual.	„ 0.47	„ 0.50 1/2
Orêpe pale stand. qual.	\$ 0.50 3/4	„ 0.50 3/4
„ off qual.	\$ 0.46 3/4	\$ 0.50 1/2
„ brown fine	„ 0.46 1/2	„ 0.47 1/2
„ „	„ 0.43 3/4	„ 0.46 1/4
„ dark	„ 0.42	„ 0.44 1/2
„ bark	„ 0.41 3/4	„ 0.43 1/4
		Koers: 140 1/4

Gemengd Indisch Nieuws.

20 dezer wordt te Magelang een nieuw krankzinnigen-gesticht geopend. Er komen voorloopig 800 patiënten uit Solo. De inrichting kan 1000 patiënten bevatten.

De dienstleiding der S.S. gelastte per circulaire alle inspecteurs op de groote standplaatsen extra-controle uit te oefenen op den financiëelen stand der inkomsten, uitgaven, credieten, voorschotten en van den besteldienst.

De nieuwe verkeersgrafieken der S.S. houden eenige versnelling in door de in gebruikstelling van het dubbelspoor tusschen Tjikampek en Weltevreden.

Twee spoorarbeiders bekenden een geldkistje met 10 mille inhoud gestolen te hebben op het station te Bandoeng. Zij weigeren de plaats aan te wijzen. Zij werden nog niet preventief gezet, doch wel ontslagen.

De groote onderlinge electrische koelkamers te Lembang komen 1 October gereed, waardoor het grootmelkbedrijf Lembang in staat zal zijn melk te leveren voor alle groote kustplaatsen.

Dinsdag avond 25 Sept. j.l. werd circa kwart over 6 een scherpe aardbeving waargenomen in het Besoekische; de beweging was kennelijk horizontaal van N. O. naar Z. W. en duurde ca. 6 sec.

Het kampong-volk vluchtte met veel lawaai de vlakte op.

De gemeentelijke veterinaire dienst te Bandoeng heeft een kas-tekort van f 95.—. Schuldig daaraan bleek de inl. 2e klerk P.

De wisselkoersen

der Bank voor Indië, de Nederlandsche Handel Mij. Factorij Batavia en de Nederlandsche Indische Handelsbank zijn op heden:

	B.v.I.	Fact.	N.I.H.
T. T. Amsterdam	96 1/2	96 1/2	96 1/2
Ziekt Amsterdam	96 1/2	96 1/2	96 1/2
T. T. Londen	11.98 3/4	11.98 3/4	11.98 3/4
Ziekt Londen	11.96 1/4	11.96 1/4	11.96 1/4
T. T. Amerika	2.63 3/4	2.64	2.63 3/4
Ziekt Amerika	2.63 1/2	2.63 1/2	2.63 1/2
T. T. Frankrijk	17 1/2	17 1/2	17
Ziekt Frankrijk	17	17	16 7/8
Ziekt België	14 3/4	15	14 3/4
Ziekt Italië	12 3/4	13	13
Ziekt Zwitserland	48 1/2	48 1/2	48 1/2
Ziekt Duitschland	1/8	—	0.0 1/2
T. T. Singapore	140 3/4	140 3/4	140 3/4
T. T. Bombay	—	81 1/2	—
T. T. Calcutta	—	81 1/2	—
T. T. Madras	—	81 1/2	—
T. T. Colombo	—	81 5/8	—
T. T. Rangoon	—	81 5/8	—
T. T. Britsch-Indië	81 1/4	—	81 1/4
T. T. Hongkong	138 1/2	138	137 3/4
T. T. Amoy	—	135 3/4	136
T. T. Shanghai	188	188	187
Ziekt Manila	—	134	134
T. T. Japan	128 1/2	128 1/2	128 1/2
Ziekt Japan	128 1/4	128 1/4	128 1/4
Ziekt Kopenhagen	48 3/4	49 1/2	49
Ziekt Stockholm	71	71	71
Ziekt Christiania	44	44 1/2	—

- 1) Per Frcs. 100.
- 2) Per Lire 100.
- 3) Per R.M. 100.
- 4) Per Kr. 100.

Draadloos Handels-nieuws. Bordeaux, 1 October 1923.

	Munt.	pariteits.
Londen 100 p. sterl. frs.	7434.50	frs. 2522.10
N.-York T.T.Dls. 100	1637.—	518.28
Duitschland M. 100	0.000075	123.46
Spanje Pes. 100	221.50	100.—
Rest ontbreekt.		

Passagierslijst

van het ss. Rembrandt d.d. 1 Sept. 1923 van Amsterdam vertrokken en ongeveer 6 October a.s. te Priok verwacht:

C. J. Ipenburg, mevr. C. E. Moolenburgh, 3 k., mevr. P. J. Hamilton, 6 k., mej. E. J. v. Schouwenburg, fam. M. W. Dalmeyer, 1 k., mej. H. H. Lelyveld, P. Vermeer, fam. S. Vind, 1 z., J. G. Sevenhuysen, O. M. W. v. Balkom, mevr. J. Diephuis, J. H. J. H. v. Apeldoorn, E. de Bouché, H. Zeilings, J. Ph. Fesevur, Dr. J. C. Plug en vr., Sij. Visser, W. M. de Vries, C. P. Kuykendall, D. J. v. Doornick, mevr. C. M. Frankamp, mej. A. v. d. Berg, H. Schönbeck en vr., A. Praasterink, W. Rehbock en vr., H. Timmer, J. Beckering Vinckers, P. Wentholt, A. H. Marshall, mevr. F. W. Lutter, 1 z., mej. M. Prins, Dr. S. Hürwitz en vr., C. Lomas, Dr. E. Smits en vr., fam. F. J. J. Dootjes, 3 k., E. A. Hook, H. Mellema en vr., mevr. C. M. La Salle, 2 k., mej. E. M. Willock, mej. E. H. E. Dimonti, mevr. J. C. Vogels, K. Brookholz, G. W. Sabozinski, H. R. v. Heekeren, P. A. Bonk, J. J. Keltz, W. Baker, H. Th. Bakker en vr., mej. G. R. v. d. Ploeg, mevr. M. Naumann, mevr. A. J. de Wilde, H. Meyer, F. Schmid, J. D. Jaquet, N. Ribbers en vr., fam. J. Brink, 4 k., Th. E. Meermans, fam. J. L. Pieterse, 7 k., J. Schrieke, mej. D. J. Dumas, mej. J. W. P. Snel, L. P. Stephan, mevr. J. G. W. Dros, Th. W. A. Dietz, P. C. Sitanis en vr., J. M. Jansen en vr., J. A. Krauss en vr., M. A. E. Delvaux en vr., C. D. Caele, fam. J. Ph. Velderman, 1 k., H. L. Les, J. Radersma, L. Mangelaar Meertens, fam. H. de Mars, 1 k., Johansen en vr., mevr. E. Meyer, 1 k., G. J. v. Geffen en vr., D. F. Bunte en vr., G. Posthumus en vr., fam. W. Prins, 2 k., J. Molendijk en vr., F. W. Heilman en vr., J. J. Wallerang, J. C. v. Bellen, fam. A. v. Wieren, 3 k., mej. A. Billestein, mevr. V. Kober, 2 k., mej. C. J. Verheus.

Ingezonden stukken.

Weltevreden, 29 Sept. 1923.

Het Kerstfeest der Armen.

Hooggeachte Redactie.

Met eenigen schroom komen wij, wijkzusters van het Genootschap voor In en Uitw. Zending, dit jaar weder een plaatsje vragen in Uw blad voor het volgende.

De tijd nadert weer dat wij moeten beginnen aan de voorbereidselen voor het komend Kerstfeest. Wij weten dat de tijdsomstandigheden moeilijk zijn, en er veel gevraagd wordt. Maar de trouwe vrienden die ons werk kennen, en ons tot nog toe steeds zoo heerlijk gesteund hebben, weten ook dat wij daarom met het grootst overleg handelen, en zoo zuinig mogelijk de ontvangen gelden besteden.

Wij durven dan ook nu weder met de grootste vrijmoedigheid bij U aankloppen en U vragen toch niet te willen bezuinigen op Uw Kerstgave voor ons wijkwerk. Wij hebben juist Uw Kerstgave zoo dringend en dringend noodig. Het heele jaar moesten wij ondervinden dat de Kerstcollecte vorig jaar minder was dan gewoonlijk. Wel hebben wij aan oud en jong kunnen geven wat wij voor hen bestemd hadden (U weet dat onze vele kinderen van Soekaboemi ook ieder jaar meeprofitteeren van Uw Kerstgave), maar in het loopende jaar hebben wij veel geldzorgen gehad, omdat wij niet voor ons wijkwerk ontvingen wat wij daarvoor noodig hadden.

Wel is het ons een groote blijdschap dit werk onder armen en misdeelden te mogen doen, maar zonder Uw zoo noodigen steun is ons dit onmogelijk.

Reeds 13 jaar lang heeft U ons werk ieder jaar vriendelijk gesteund, daarom durven wij nu voor den 14den keer met groot vertrouwen weder om Uw hulp vragen.

Voor U die nog niet zoo op de hoogte bent van ons werk, willen wij hier nog enkele bijzonderheden mededeelen. Op het vorig Kerstfeest gaven wij aan 150 arme gezinnen, 200 Zondag- en naalschoolkinderen, 150 fröbelschool-kinderen en 175 kinderen uit onze opvoedings-gestichten in Soekaboemi.

Aan het geven van groote cadeaux zoals wel eens gebeurt, hebben wij ons nooit schuldig gemaakt. De kinderen krijgen een stuk speelgoed, een boek of een kleedingstuk, maar in de arme gezinnen geven wij zoo heel graag iets meer. De meeste krijgen kleeven, velen vragen een klamboe, of een beddelaken, of een pajong, alles practische geschenken. En dan krijgen zij allen een extra gantang rijst, en een krentebrood (waar de K. P. M. ons altijd vriendelijk aan hielp). Maar van U vragen wij hulp voor al deze andere dingen. En vooral vragen wij U te willen zorgen dat er na het Kerstfeest nog een voordeelig saldo in kas is, want U weet niet hoe het werk belemmert als men steeds met geldzorgen kampen moet.

Wil nu iedereen die dit leest ons de ingesloten briefkaart met 2 1/2 ct. gefrankeerd ingevuld terugzenden?

Dan zeggen wij U daarvoor bij voorbaat heel hartelijk dank.

U, Hooggeachte Redactie, dank voor de afgestane plaatsruimte.

de Wijkzusters

P. C. VAN GHEEL GILDEMEESTER.
H. O. TEN BRUGGENCATE.

Kemajoran 51, tel. Wel. 1199.

ADVERTENTIEN

Vendu-, Verkoop-, Verhuur- en
Commissie-Kantoor
en Transport-onderneming
J. J. K. HERKLOTS & Co.
heeft heden in commissie een
prachtige en klankvolle piano,
merk „PLEYEL”. 17564

Faillissement E. C. Ph. Trebels
De tweede tevens slotuitde-
lingslijst ligt gedurende veertien
dagen ter kosteloze inzage van
belanghebbenden ter griffie van
den Raad van Justitie te Batavia
en een afschrift daarvan ten
kantore van de
Weeskamer Weltevreden,
17599 Curatrice.

Gelegenheidskoopje
1 prachtgeluid gevende gramo-
foon met 60 platen.
Een mooie collectie postduiven
en eenig goed onderhouden
meubilair.
Te bevragen: Sawah Besar
No. 47. 17582

Wie helpt
een gepasport. cav. o. offic., die
7 jaren als instructeur heeft dienst
gedaan, aan een hem passende
betrekking?
Brieven onder No. 17581.

Gemeubileerd huis
of paviljoen gevraagd tegen
1 December te Buitenzorg of
Weltevreden.
Brieven onder No. 17578 bur.
van dit blad.

Gezocht :
Door oud-fabricatie-chef
(suikerindustrie) met
technische ervaring, een
hem passende betrek-
king, van welken aard
ook. Goede certificaten
staan hem ten dienste.
Brieven onder No. 17579

HEER,
met twee kinderen (jongens), oud
resp. 2½, j. en 6 maanden, zoekt
kost en inwoning bij Holl. familie
(liefst centrum Weltevreden),
welke tevens genegen is aan de
opvoeding der beide kinderen
mede te willen werken.
Brieven, enz. te richten onder
No. 2511 Persbureau „Aneta”,
Weltevreden. 17598

Eenige jonge koningspoedels
te koop, oud 6 weken; te bevragen
Djoejaweg 30, Nieuw Men-
teng, Weltevreden, Tel. No. M. 798.
17562

EXPORTKANTOOR VRAAGT
Klerk(e) voor expeditie en een
voudige kantoorwerkzaamheden.
Sollicitaties onder No. 17563.

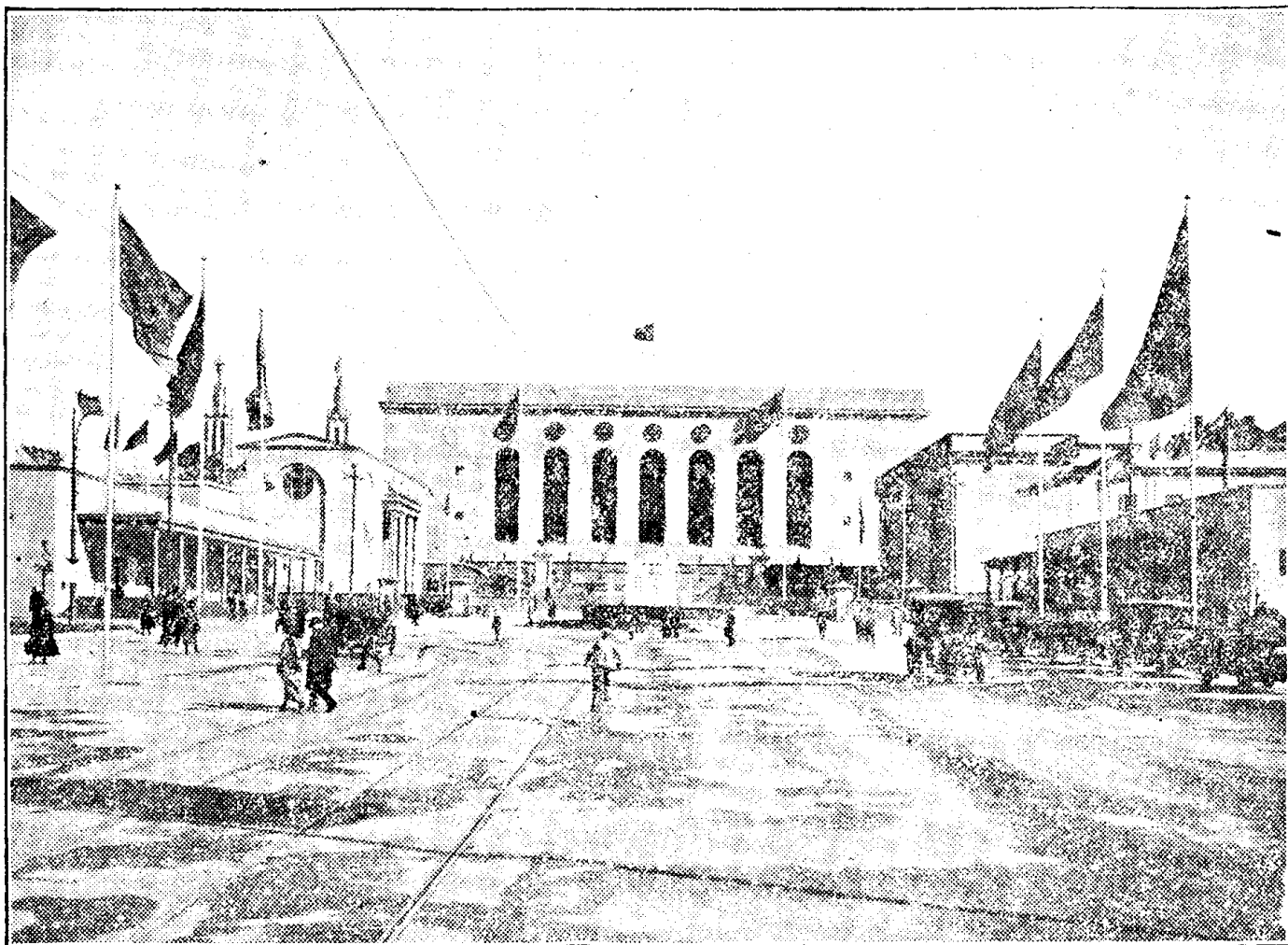
PERSOON,
bekend met drukkerijwerkzaam-
heden (3½, jr. pract.) in staat
zelfstandig op te treden, zoekt
plaatsing onverschillig waar of
wat. Eischt geen hoog salaris, wel
redelijke behandeling.
Br. bureau dit blad No. 17558.

TE KOOP:
tegen elk aannemelijk bod in
goeden staat zijnde trapnaai-
machine, benevens eenige dames-
en kinder-winterkleeding. Telef.
Wl. 3972. 17557

**ZUURKOOL,
SALZGURKEN**
uit het vat
DE HAAS
Java Cold Storage
Noordwijk 10, Tel. 2389 Wl.
17603

DE WERELD IN BEELD

De groote tentoonstelling te Gothenburg (Zweden).

De hoofd-ingang.

Poincaré.

Een opname van Poincaré na een van zijn jongste toespraken over de houding van Frankrijk.

CINEMA PALACE

WELTEVREDEN KREKOT WELTEVREDEN

Hedenavond Eerste Voorstelling

van

„Mr. BARNES of New-York”

Geheel nieuw Goldwyn Drama met TOM MOORE
in de hoofdrol.

Vrijdag, 5 October

Eerste Voorstelling van 17572

KINDRED OF THE DUST.

Maison Antoine, Noordwijk 23

Salon de Coiffure

Zoo juist per Ned. Mailstoomer ontvangen:
Prima Eau de Cologne, Poudre de Riz, Toilet- en Bad-
Zeepen, Tennis-, Auto- en Haarnetjes, Nagelpoliersteen,
gezichtcream, scheermessen vanaf f 3.75, „niet goed,
geld terug”, Gillette messen heele en halve dozijnen
etc. etc.
332a Dl Beleefd aanbevelend: A. M. HENSKENS.

OOST JAVA BIOSCOPE

HEDENAVOND 7 en 10 uur

DE GOLEM

Dit is een film, die wij onze trouwe bezoekers niet mochten onthouden.
Een schitterende film, een der mooiste en aantrekkelijkste van den
laatststen tijd. Een hoogst belangrijke film, welke alle anders films
in de schaduw stelt.

DE GOLEM

Een aangrijpende, hoogst aantrekkelijke film, naar het beroemde
boek van GUSTAV MEYRINK.

„ Dan wacht in mir heimlich die Sage von dem gespenstischen
Golem, jenem kunstlichen Menschen, wieder auf, den einst hier im
Ghetto ein kabbalakundiger Rabbiner aus den Elemente formte und
ihn zu einem gedankenlosen automatischen Dasein berief, indem er
ihm ein magisches Zahlenwort hinter die Zahne schob”
(Der Golem, pag. 45).

Slechts drie avonden gaat deze beroemde film.

VRIJDAG a.s. begint „DE GROENE BEKORING”
(The Green Temptation)

en VRIJDAG, 19 October a.s. de grootste en meest geweldige aller
films „MANSLAG”. 17532

Vanaf morgen, Woensdag, 3
October tot 10 dezer
Liquidatieuitverkoop
à Contant van „AU DERNIER
CRI”, mode magazijn, Rijnswijk-
straat. 17600
Geopend van 8 tot 1 uur.
Van opgemaakte en onopgemaak-
te hoeden, japonnen, blouses, gar-
neering, Ceintures, hoedenspelden,
taschjes, zakdoeken, enz.; toko
meubilair ter overname.
Curatrice in het Faillissement,
De Weeskamer.

Voor lichte kantoorwerkzaam-
heden een
Meisje gevraagd.
Brieven onder No. 17588.

Pension aangeboden
voor een heer z. b. b. h. h.
Mevrouw SUTORIUS, Willems-
laan 8. 17594

Accountantskantoor
H. W. Ketjen & Co.
Gang Pool 4, Telef. Wl. 881.

Eenige uren beschikbaar voor het
geven v. privaatesen in het boek-
houden en aanverwante vakken.
Opleiding diverse praktijk exa-
mens. 17592

Pralines,
Bittere en zoete
chocolade
van 17602
Sarotti, Berlin
is onovertroffen

DE HAAS
Java Cold Storage
Noordwijk 10,
Tel. 2389 Wl.

Een pen

geschikt

voor

elke

hand

De nieuwe

WAHL-PEN

is

onverslijtbaar

Eenige Importeurs:

M.V. L.E. Tels & Co's Handel Mij.
Padang — Batavia
Semarang — Scerabata
17546

Heeren Banketbakkers
Gevraagd tegen 1 November of eerder:
Bekwaam PATISSIER.
Brieven met copiecertificaten onder No. 17517 dezer.

GEVRAAGD:
Archivaris - Expediteur voor Administratiekantoor te Batavia. Spoedige indiensttreding gewenscht.
Brieven met volledige inlichtingen onder No. 17573.

GEVRAAGD:
voor direct door doktersfamilie onderneming op Sumatra een onderwijzeres. 17580
Zieh persoonlijk aan te melden Gang Tandjong 7, Weltevreden.

TE KOOP:
MIMOSA INVISA zaad f 20.— per picol.
VIGNA OLIGOSPERMA zaad f 7.50 per katti.
VIGNA OLIGOSPERMA stekken f 20.— per picol.
Brieven aan den Administrateur van de Rubberonderneming Goenoeng-Koepak te Serang. 17571

OAKLAND SIX
tegen elk aannemelijk bod te koop. Met selfstarter en hoezen. In prima conditie.
Te bevragen onder No. 17540.

TE KOOP:
tegen elk aannemelijk bod een His Master's Voice gramafoon met ruim 100 platen w.o. zeer kostbare.
Te bevragen onder No. 17567 aan dit blad.

TE HUUR:
Paviljoenkamers met zijgalerie en autogarages Centrum Weltevreden Brieven No. 17261

TE HUUR:
compl. gemeub. paviljoen, bev. voorga, zitkamer, slaapkamer en aparte gemakken, incl. electr. licht en water f 85.— per maand voor heer of dame b.b.h.h.
Te bevragen: Tel. Wl. 2207. 17584

TE HUUR:
een paviljoen al dan niet met garage, omtrek Raden Saleh.
Brieven onder No. 19397 Bur. Bat. Nieuwsblad. 17585

N.V. Herman Koch
Petjenongan 1 en 3, Telef. 1869 Weltevreden
NACHTLAMPJES
met ballon
(te gebruiken a's staande en als muurlamp)
f 2.10 17543
Ontvangen de nieuwste **LAMPKAPFRANJE**

TYPOLIERE
is een uitkomst
17549 **EMMINK**

TANDARTS
E. H. van Oostrom Soede
Koningsplein Z. 1
Telefoon 3458 Wl.

Spreekuren op werkdagen van 8 tot 12 uur v.m. en 4 tot 6 uur n.m. 286a DiV

U Wenscht
SIGAREN
of 17535
SIGARETTEN?
Bel even op **302**
WELTEVREDEN
Wij hebben uw merk!

Openbare Verkoop

op Dinsdag, 9 October 1923 ten 9.30 ure voormiddags,
in een huis te Roa Malaka (Djembatan Schout)
van goederen, behoorende tot den faillieten boedel van de N.V. Handel Maatschappij Ang Tjioe merk Hok Ham Tjiang, als:
Chineesche bloempotten, tonnen met palmen, Weener en djati. houten stoelen, tafels met en zonder marmieren bladen, offertafels, Chineesche kasten, Chineesch bed, klokken, salonspiegels, electrische kroon en gaslampen, étagère- en glazen kasten, martavanen, ijzeren ledikanten, tabouretten enz. 17533

De Weeskamer

DE BIJENKORF

GANG PASAR BAROE - WELTEVREDEN
GROOTE OPRUIMING
TEGEN SPOTPRIJZEN!

VOILE BLOUSES f 1.90
ROKKEN " 2.50
JAPONNEN f 3.50 f 6.50 en " 9.50
Wollen KINDERTRUIEN " 2.75
Wollen DAMES JUMPERS " 7.50
DAMES REISHOEDEN, ook vilt " 3.50
GROOTE COLLECTIE FRANSCH EN ZWITSERSCH LINGERIES
DAMES HEMDEN f 1.80
PANTALONS " 1.80
ONDERTAILLES " 1.25
ROK COMBINATIONS " 3.95

GEDURENDE DEN UITVERKOOP:
Voile en Frotté Japonnen en Mantelcostuums
met 20 pCt. korting. 17565

De „Orient Film Import Comp.”
introduceert U

POLA NEGRI
in 17550

„MADAME DUBARRY“

NIET GOED, GELD TERUG!

Door deze garantie moet men toch wel overtuigd zijn van de prima kwaliteit der

VAN DELFT'S KOEKEN

Concurrentie onmogelijk. Deze koeken zijn bereid uit zuivere roggebloem, bijenhoning en de fijnste specerijen
Voorhanden: **ONTBIJT-, SUCADE**
en GEMBER-koek.

Overall verkrijgbaar!

Importeurs: GOUW BOEN SENG
Weltevreden 17537

HALT 80 PASSAR BAROE 80
De Grootste Uitverkoop

Crêpe katoen, wit en alle andere kleuren, prima kwaliteit 40 cent per el
Wollen kinderhoeden f 1.— p/stuk
Zwempakjes voor kinderen en dames f 2.25 en f 2.90
Witte bretels voor heeren f 1.20
Tafelkleedjes en tafelloopers van Shantung zijde f 2.80 en f 3.60
Heeren zijden dassen f 1.90
Geborduurde blouses van Crêpe de Chine f 6.90
Dames lederen handtassen vanaf f 2.50 tot f 12.50
Heeren parapluies f 3.90
Groote en kleine poppen met zijden jurkjes, f 4.90 en f 9.90

K. HOTCHAND & Co. 510aZ
80 PASSAR BAROE 80

dit tarief bij een telefoon bespaart u verder zoeken

OPGEHANGEN	ENKELE REIS		HEEN en WEER		UREN
	5 zits	7 zits	5 zits	7 zits	
PRIOK (huurt oud Welltevreden)	f 6.-	f 7.50	f 9.-	f 10.-	3
„ (huurt Gond.-Monteng-Kramat)	7.50	9.-	11.-	12.50	3
ZANDVOORT (huurt oud Welltevreden)	7.50	9.-	11.-	12.50	3
„ (huurt Gond.-Monteng-Kramat)	9.-	10.-	12.50	14.-	3
BUITENZORG	25.-	30.-	30.-	36.-	6
SOEKABOEMI	55.-	60.-	65.-	70.-	10

17545 Meerdere uren (WACHTEN) f 1,50 per uur

TOEREN of WINKLEN	1e. uur		daarna	
	5 zits	7 zits	5 zits	7 zits
(Buurt oud Welltevreden)	f 5.-	6.-	4.-	4.-
Buurt Gondangdia-Monteng-Kramat	6.-	7.-	4.-	5.-

Petjenongan 74 { **AUTOVERHUURDERIJ** } telf. 1911
{ **OUDST BEKEND ADRES** }

Gebr. HILVERDINK
AUTOTECH.-ELETROTECH EN BOUWKUNDIG BUREAU

APOTHEKER

Voor de Centrale Apotheek der Koninklijke Paketvaart Mij. wordt
een apotheker gevraagd.
Inlichtingen zijn te verkrijgen bij de afdeling Secretarie van het Hoofdkantoor der K. P. M. (Sluisbrug) Weltevreden. 17587

Luxor Theater
Sluisbrug

Hedenavond: 2 October

HET LAATSTE SCHOT

3, 4, 5 October

Het groote dramatische filmwerk

Gezondigd

uit

Liefde

Gewone prijzen.

17608

GOEDE GEWOONTEN, GOEDE GEZONDHEID

Een minder goede gezondheid komt zelden zonder oorzaak. Personen, die te veel eten, zich overwerken, te veel rooken, te veel alcohol gebruiken, laat naar bed gaan en geen lichaamsbeweging in de buitenlucht nemen, moeten in gezondheid achteruit gaan. Hun leefwijze is te laken.

Slechte gewoonten overladden het bloed met vergiftig urinezuur, dat zich ophoopt en de nieren verzwakt. Want de nieren werken als bloedfilters; als zij gezond zijn, filteren zij de onzuiverheden uit het bloed, maar zij verzwakken bij overspanning. Bij zwakke nieren geschiedt de filtratie onvolkomen en blijft het schadelijk urinezuur in het gestel achter. Dit is de oorzaak van rugpijn, urinelkwalen, duizeligheid, onnatuurlijke loomheid, verlies aan gewicht, aanleg voor waterzucht, ontsteking van de nieren of blaas, reumatische pijnen en zenuwachtigheid.

Goede gewoonten verschaffen een goede gezondheid door afvoer van het urinezuur en verlichting van de taak der nieren. Laat Foster's Rugpijn Nieren Pillen u hierin bijstaan; zij versterken zwakke nieren, lenigen de urinekanalen en regelen de blaas. Zij slagen zelfs in gevallen van nierwaterzucht, reumatiek, steen en dergelijke urinezuur-kwalen.

Verkrijgbaar bij Bathkamp & Co., te Batavia, Soerabaja, Medan, Bandoeng, Soekaboemi, Makassar en Djokja, Hoofdagenten v. N. Indië en in alle apotheken en gr. toko's à f 2.— per flacon of f 11.— p. zes flacons. 17534

CORONA
Rijswijkstraat 4 Telefoon 2930

Specialiteit in

fijne bloemwerken

Groote keuze vazen, jardinières, enz. 139a DiV

ORCHIDEËN

Bekroond met den hoogsten prijs
(Zilveren Beker) op de i.l. gehouden bloemen-tentoonstelling.

TEL: 1911

REPARATIEATELIER VOOR AUTOMOBIELEN
AANLEG EN REPARATIE VAN
WATERLEIDINGEN EN ELECTR: INSTALLATIES

GEBR. HILVERDINK
AUTOTECH: ELECTROTECH: EN BOUWK: BUREAU
PETJENONGAN 74 WELTEVREDEN

374a 2cbl, links boven Di Do

GEZOCHT

voor een handelszaak (geen toko of winkelzaak)

een werkend vennoot

met eenig kapitaal: aanvang salaris f 500.— per maand.
Ernstige reflectanten inzage der boeken toegestaan.
Brieven onder No. 17568.

H. H. Ford - Auto - Eigenaren

Het Ford-Auto-Reparatie-Atelier „Jacatra" garandeert goed werk tegen **BILLIJKE** vergoeding. Tevens gelegenheid tot verven, aanmaak hoezen en kappen, ook voor andere merken auto's. In voorraad: Ford onderdelen, Ford speciale smeerolie. Good-Year banden in diverse afmetingen 282a A Di

B. J. NIEROP, Passer Baroe Oost 21, Tel. 2197

HOTEL PENSION PLANTENTUIN,
BUITENZOEK — TELEFOON 330.

Ruime familie-kamers,
met eigen waterleiding, gelegen aan den Plantentuin, tegenover de Paleis van den G. G. en in de onmiddellijke nabijheid der musea. Secretarie- en Landbouw-kantoren. 325a DiV

Dames-, Heeren- en toneelkapper in hotel aanwezig

GROOTE OPRUIMING

Voile Japonnen	f 3.— en f 5.—
Voile Blouses vanaf	„ 2.50
Nachtjaponnen	„ 5.—
Tricotcombination	„ 2.—
Dameskousen, wit en zwart	„ 0.50
Dameskousen, bruin en grijs	„ 1.25
Kindertousen, wit en zwart	„ 1.—
Corsetten.	f 2.50, f 5.—, „ 7.50
Bustehouders	„ 3.—
Reclamezeep	f 3.— p. dozijn
Coupons Garneering	„ f 0.75

279a DiV

Modemagazijn M. SCHAEFERE
Noordwijk 31 — Telefoon 1378

Een ongeluk

met Uw auto is niet erg, wanneer deze verzekerd is bij

SLUYTERS & Co
Hoofdvertegenwoordigers der Union Assurance Soc. Ltd A.D. 1714 259a DiV

ONGEEVENAARDE KWALITEIT
PERFECT IN AFWERKING
ELK KISTJE IN BLIK

„LA SEMEUSE"

Neemt een proef met deze overheerlijke

Hollandsche Sigaren
fabrikaat: N.V. Verp. Tabaksind. Mignot & De Block
EINDHOVEN. (Holland)
Importeurs:
N.V. Tabak Maatij. „NEGRESCO"
Djokjakarta. 16a Di

HULSTKAMP'S
OUDE Jenever

IMPORTEURS:
Jacobson vanden Berg & Co.
235a DiDo

EERSTE KLAS
TROPEN-PIANO'S
van de merken:
STEINBERG . Berlijn
LEUTKE Leipzig
W. MAASS . . Hamburg

Massieve buitenkasten
niet geplakt

PIANOWANDEL G. KEIJLARD
Petodje 36, Tel. 2388
Stemmen en Reparatie-Atelier 312a Di

CURSE KRAJENBRINK'S
HERB-MEDECINES

Sandelsmerk wettig gedeponeerd
dd. 1 Februari 1922 No. 12515

voor

Diabeta tegen Suikerziekte (Diabetes)	f 10.—
Agentia „ Zwakte	„ 5.—
Panas „ Malaria	„ 5.—
Abdomin „ Dysenterie;	
Diarrhee	„ 5.—
Laxa „ Vetzucht;	
Hardlijvigheid	„ 4.—
Stomach „ Maag-aandoeningen	„ 5.—
Asthma „ Asthma,	„ 5.—
Vena „ Slijmvlies-aandoeningen	„ 5.—
Venera „ Ziekte der Urine-wegen	„ 5.—
Albuma „ Eiwit in de Urine	„ 10.—
Genna „ Galsteen;	
Niersteen	„ 5.—
Blasdin „ Haemorrhoiden (kruiden)	„ 5.—
(zalf)	„ 3.—

Verkrijgbaar bij:
„VOLKSWELANG" en „DE GEDEN"
Weltevreden. 120a Di

Chandler
Chandler
Gardner
Gray

N.V. Automobiel Maatschappij „Berkhemer"
Koningsplein Noord No. 10

Nog slechts één week

GROOTE OPRUIMING

van alle goederen

KEMPER-FRANKEN

Rijswijk 12. 17590

Goedkoope maândkamers
met en zonder aparte gemakken vanaf f 120.— voor een persoon en vanaf f 250.— voor twee personen 17606

GRAND HOTEL DU PAVILLON
Weltevreden, Rijswijkstraat 27 - Telefoon 1054

BANKINSTELLING
VRAAGT
een met het vak bekenden
EMPLOYÉ

Brieven onder No. 17561.

N.V. HERMAN KOCH
Petjenongan 3 (geen filialen) Tel 1869
WELTEVREDEN

Wij ruimen op: 17560
THERMOS FLESSCHEN
(binnen flesch met nauwen hals) 1/2 liter 1.50

WATERKANNEN
blauw emaille
3 liter inhoud 2.—
4 1/2 liter inhoud 2.50

SPLITGLAZEN
met rand per dozijn 2.—

JAPONSTOFFEN
in alle kleuren per el 55ct.

PRIMA DUITSCH
SCHOENWERK

Ex- en Import Maatschappij
Andriesse & Cahn
Gang Thibault (naast fa. Luijks)
Telef. 951 — Weltevreden. 383a Di

7-persoons	f 6000.—
de Luxe 7-pers. met 6 draadwielen en bagagedrager	f 6750.—
„The Guaranteed Car" 5-persoons 4 cyl. Boschmagneet. Boschself-starter, Boschdynamo, Zenith carburator	f 3950.—
„America's latest Wonder-Car" 5-persoons 4 cyl. Amerika's recordhouder voor minimum benzineverbruik (268 K.M. per blik van 18 L., officieel over meer dan 7700 K.M., 8 maal afstand Batavia-Soerabaja gecontroleerd), compleet met electrisch licht batterij en selfstarter. 315a DiV	f 2250.—

N.V. Automobiel Maatschappij „Berkhemer"
Telefoon 1140 Weltevreden

Derde Blad

Nederlandsch-Indië.

BATAVIA, 2 October 1923.

(Vervolg van het Eerste Blad.)

De ramp in Japan.

Het volgende verhaal over de geweldige aardbeving — vertaald uit de *N. China Daily News* — is van de hand van een der opvarenden aan boord van de *Empress of Australia*, welk schip toen in de haven van Yokohama lag, gereed om naar Vancouver te vertrekken.

Om 11.58 was bevel gegeven het anker te hieven, de valreep was binnen boord en iedereen bevond zich op het A-dek, toen plotseling een geweldige trilling gevoeld werd, en 75 seconden achter elkander de geweldige stoomer één voet tot 18 inches op en neer stampte. De meesten van ons meenden dat er iets niet in orde was in de machine-kamer en er gevaar bestond, dat het schip opgeblazen zou worden. Mijn aandacht werd echter getrokken door kreten van de pier. Die richting uitkijkende, zag ik het uiterste einde over een lengte van circa 300 yards verdwijnen in het water met honderden mensen en auto's.

Langzaam drong het toen tot ons door, dat hier sprake was van een aardbeving, en naar bakboord snellende, zagen we de aarde rollen en golven als een karpet, dat men over den grond uitschudt. Twee minuten later volgde een tweede schok, welke het schip opnieuw deed sidderen.

Niemand kan het gevoel beschrijven, doch het heeft veel van het schudden van een beker cobbelsteenen. Een geweldige ontploffing ontrok Yokohama verder aan ons oog door een waren storm van stof en steenen, welke onze richting uitgeworpen werden en ons schip van onder tot boven bedekten. Wij werden a.h.w. door een paniek bevangen, omdat wij niets meer zagen, en niet wisten wat er inderdaad gaande was.

Verscheidene overlevenden op de pier klommen aan boord langs een ladder welke hun toegeworpen werd.

Toen de atmosfeer een weinig opgeklaard was, konden we vaststellen, dat de geheele linker-helft van de Bund (de zee-boulevard) verdwenen was, en daarmee de Grand Oriental en Belmont Hotels, allen vol gasten, en waaronder ook verscheidene onzer zichten minuten tevoren nog bevonden. Met verrekijkers de chaos gadeslaande, zagen we het eene gebouw na het andere vooroverhulgen en ineenstorten, en het duurde niet lang of wij bespeurden het ontstaan van den reeds door ons gevreesden brand. Spoedig daarna hing een dikke rookwolk over het angstwekkende tooneel.

Wij vernamen dat de typhoon-seinen gescheen waren vóór de aardbeving en thans begonnen de eerste verschijnselen van een geweldigen storm waarneembaar te worden. Wij waren bevreesd, dat ons schip, zooals het daar lag nabij de overblijfselen van de pier, gevaar zou looplen tegen de betonnen kanten te pletter te slaan. Het duurde evenwel niet lang of de storm bedaarde; het centrum van den typhoon was gepasseerd.

Terwijl het vuur in steeds grooter mate om zich heen greep, ontstond een groot gevaar door de brandende olie, en wij verwonderden er ons over, waarom de

kapitein niet naar buiten stoomde. Het bleek evenwel, dat de twee Japanse sleepboten, welke ons zooals gewoonlijk naar buiten moesten slepen, op het eerste teeken der aardbeving de kabels hadden losgemaakt, en er vandoor waren gegaan.

Het is geen kleinigheid een ontzaglijk schip als de *Empress of Australia* zonder sleepboten vrij van de wal te maken doch onze kapitein deed zijn best, zij het zonder veel resultaat.

Den geheelen middag bleven wij gespannen afwachten wat het einde van dit alles zou zijn. Toen de rook een weinig optrok, konden we vaststellen dat de Britsche en Amerikaanse consulaten op de Bund in elkaar gestort waren, evenals de meeste groote gebouwen, met uitzondering van het nieuwe betonnen telefoonkantoor en de *Memorial Hall* (waarin de Kamer van Koophandel is gevestigd). Spoedig begon de hitte zoo intens te worden, dat we niet langer op dek konden blijven. De kreten der zich aan boord bevindende vrouwen en kinderen vermengden zich met die van de menschen aan wal, welke wij niet konden redden. Het was een afgrijpselijk schrikbeeld en een geweldige verwarring.

Onmiddellijk achter de *Empress of Australia* lag de *Steel Navigator*, een schip van de American Shipping Board. Dit schip wilde niet voldoen aan het verzoek van onzen kapitein om uit den weg te gaan en wij werden gedwongen achteruit te varen, totdat onze schroef gevangen werd in haar ankerketting, tengevolge waarvan wij noch voor-, noch achteruit konden.

Om vier uur werden vrijwilligers voorge-roepen om in booten het reddingswerk te steunen; zij begaven zich naar een punt aan de Bund tegenover het Grand Hotel.

Welk een schouwspel! Al die moete gebouwen waren thans een massa ruïnen, langs de geheele fraaie zee-boulevard. De worstelende groepen mannen, vrouwen en kinderen kwamen langzaam naar het water afzakken en spoedig hadden we onze boot geheel gevuld.

Tegen den avond hadden we 600 personen aan boord, geen van hen behoorlijk gekleed. Sommigen hadden geen andere kleren, dan een simpele kimono, wijl zij opgeschrikt waren tijdens hun sista. Velen werden aangedragen met verschrikkelijke wonden, gebroken armen en beenen, brandwonden, terwijl allen last van hun oogen hadden. De dokter was te druk bezig met de ernstig gekwetsten om zich met de kleinigheden bezig te houden, waarop verscheidene dames aan boord zich met dit werk belastten. Wie eenig verstand had van verplegen, zorgde voor de zieken en gewonden, terwijl de anderen zich bezig hielden.

Toen de duisternis viel, werd het schouwspel, zoo mogelijk, nog verschrikkelijker. Het geheele water-front, over een lengte van ongeveer tien mijlen, was een angstwekkende massa vlammen, en had voor Dante's *Inferno* gehouden kunnen worden, vooral wanneer men het hulpgeroep opring dat de wind naar ons schip overbracht.

De branden, of liever de brand, woedde den geheelen nacht, en enorme vlammen schoten nog omhoog toen de dageraad aanbak. De meeste van onze hutten waren in beslag genomen ten behoeve der vluchtelingen, maar wij wenschten ook niet te slapen. Enkelens sluimerden in dekstoelen, welke nog niet bezet waren door de arme duivels, die zoo juist ontspannen waren. Wij werden herhaaldelijk opgeschrikt door ontploffingen, toen het vuur de tanks van de Standard Oil of van de Asiatic bereikte.

Bij het aanbreken van den dag werd het reddingswerk hervat. Dezen keer gingen de booten naar een aanlegplaats bij de Bluff, links van de Bund. Alles lag hier in puin,

dwarslatten met elkaar verbonden waren en voorzien van oogen, waaraan de „plak“ was opgehangen, een soort van trapeze, waarop de arbeider ging zitten. Tot aan den voet van het standbeeld moest hij langs een touw met knopen naar boven klauteren, daarop over de balken heen de plank bereiken. Maar het moeilijkste was om zich op die wankelende plank in evenwicht te houden en niet duizelig te worden. En bovendien was er een uiterst bekware en zekere hand noodig om de blaadjes goud precies uit te snijden, zonder het kostbare materiaal te verspillen en om het ten slotte op het beeld aan te brengen, zonder barsten of scheuren.

Marès had zijn plank zoo hoog mogelijk geheschen. Hij begon den diadeem van de Heilige Maagd te vergulden, en naarmate zijn werk droogde, daalde hij verder af.

De eerste dagen waren al heel moeilijk. Maar spoedig was hij gewend geraakt aan dit leven in de vrije, hooge lucht, dat hij als matroos zoo heerlijk had gevonden. Zijn arbeid was hem een vreugde en hij schlep behagen in den godsdienstigen kant er van, die zoo wel harmonieerde met zijn nieuwe denkbeelden. Zijn innerlijke onrust deed hem bevroeden dat er weldra een ge-

alle fraaie buitenlandse woningen waren ineen gestort en de meesten brandden nog. Groote scheuren in den grond vertoonden zich, waarvan vele met water gevuld. Over dit schriktooneel golfde langzaam de geur aan van brandend vleesch.

Nadat de eerste vluchtelingen aan boord gearriveerd waren, werd het reddingswerk meer algemeen. Op het tennisveld werden wij met gejuich ontvangen door een zeventigtal personen, die onmiddellijk met een gids naar de booten gezonden werden.

Bij Kumoto troffen wij velen aan, die dakloos maar gezond waren, omringd door hun bagage. Deze wenschten op eigen houtje naar de haven te gaan en zich in te schepen. De plaats zelfs was zoo vlak als een pannekoek. Op een andere plaats troffen wij verscheiden Japanners aan, die eveneens naar de haven gedirigeerd werden.

In Izu-san, Yugawara, en Atami, (verderop langs de kust gelegen) troffen wij niet alleen geen levende ziel aan, doch zij waren geheel van den aardbodem verdwenen. Enkelens waren natuurlijk naar Kamakura gevlucht, welke stad eveneens één massa ruïnen was, doch de menschen die gered waren, bevonden zich in vrij goeden toestand. Terugkeerende naar de haven, constateerden wij, dat de meeste vluchtelingen aan boord genomen waren, terwijl twee Amerikaanse schepen en de Franse mailboot *André Lebon* reddingsbooten uitzonden om andere vluchtelingen op te nemen.

Het is onmogelijk eenige beschrijving te geven van de afschuwelijke tooneelen van wanhopige droevenis, waarvan wij getuige waren, of weer te geven de hartverscheurende verhalen, welke wij moesten aanhooren. Achtergebleven echtgenooten, vaders, kinderen, moeders, verloofden, broeders en zusters, allen hadden het liefste voor hen op aarde verloren. Doch dat was nog het minste van hunne moeilijkheden; zij moesten van voren af aan beginnen. Een troost was het de vreugde te zien, wanneer plotseling een of andere bloedverwant kwam opdagen.

Verschrikkelijk is geleden op dien dag. Een vriend van mij, die zich in de badkamer bevond, kwam er met een gebroken arm af, doch zijn echtgenoot en beide kinderen waren verpletterd. Een ander trof zijn vrouw onder een balk aan. Zij verklaarde, dat wanneer hij die maar weg kon krijgen alles in orde was. De man was te zwak voor dit werk, en ging terug om hulp te halen, welke hij niet vond.

Terugkeerende, stond het gebouw in vlammen, en na eenigen tijd moest hij zijn pogingen opgeven, en zag zijn echtgenoot voor zijn oogen verbranden. Thans bevindt hij zich op de *Empress of Canada*, doch men vreest er voor, dat 's mans verstand wel nimmer meer normaal zal worden.

Een Fransman was er getuige van, dat zijn vrouw werd geëlectrocuteerd!

Toen wij aan boord terugkwamen, waren ongeveer 1500 menschen aan boord genomen. Op het dek gekomen, zagen we hoe de geheele haven in vlammen stond, doordat een massa olie zich in het water gestort had. Een dichte rook dreef naar het schip toe.

Tegen 11 uur zagen we een massa olie zich losmaken van de kust en onzen kant opdrijven. Zij moet een diameter gehad hebben van circa 75 yards, terwijl vlammen van vijftig voet opschoten. Kapitein Robinson werd wanhopig, en begaf zich naar het achterdek teneinde te onderzoeken wat eventueel met behulp van de *Steel Navigator* gedaan kon worden.

Wij vernamen dat de kapitein van dit schip zich aan wal bevond toen de aardbeving plaats had, en verondersteld werd, dat de man overleden was. Kapitein Robinson

weldige ommekeer in zijn ziel zou plaats grijpen.

Ofschoon hij ze trachtte weg te rede-neeren en zich zelf beschuldigde van kinderachtigheid, toch werd Marès geen oogenblik losgelaten door zijn nieuwe ideeën. En om zich zelf rust te geven, dwong hij zich om zijn gedachten uitsluitend op zijn werk te richten.

Bovendien drong de arbeid. Alles moest klaar zijn voor het groote feest van Maria Hemelvaart. Zijn hand sneed dus sneller het bladgoud af, zijn oogen zagen nog slechts het metalen beeld, de plooven van het kleed, dat hij zich haastte zoo schoon en zuinig mogelijk met goud te beleggen. Maar dadelijk daarna was er weer de obsessie van het nieuwe geloof, onafwendbaar.

Hij verkeerde bij het heiligdom van den ochtend tot den avond, want hij daalde den heuvel eerst af, als de schemering viel. Des middags at hij in den reter der pelgrims, waar twee nonnen, belast met den verkoop van reliquien, Franciscanen, hem beurtelings bedienden. En het stemde hem vredig als zij langs hem gleden met haar witte sluiers, in haar wit wollen kleed.

zette onze loods, kapitein Kent aan boord van de *Navigator* en gaf bevel den ankerketting door te hakken. Dit werd gedaan, juist op tijd, en langzaam dreeven wij van de pier weg, terwijl de brandende oliemassa steeds dichterbijkwam en zich voortdurend uitbreidde.

Het was een raec tusschen deze bedreiging en ons schip, met den dood als tijd-opnemer. Het schip maakte in het nauwe water ongeveer een halven knoop en de olie drie knopen.

Iedereen stond met angst en bijna adem-loos toe te kijken, verlamd door het angstwekkend tooneel. Eindelijk zagen we den rook een andere richting uitdrijven en de olie dreef weg in de richting van de arme *André Lebon*. Eindelijk slaagden wij er in te draaien. De olie dreef steeds verder, totdat zij tenslotte tegen de pier geraakte, waar de vlammen hoog opschoten;

Naar schatting was de olie op een afstand van honderdvijftig yards langs ons gedreven, om tenslotte terecht te komen, precies op de plaats waar wij ons nog geen kwartier te voren bevonden hadden. Wij zetten door tot nabij het seinstation, in de buurt van de thans vernielde zeehoofden en bleven daar de rest van den dag. De dag werd doorgebracht met hulpverlening aan de gewonden.

Maandag-ochtend kwam de *Empress of Canada* binnen — welk schip langzigtig aanlegde — en de *President Jefferson*, welke huiswaarts keerde. Onmiddellijk werd een aanvang gemaakt met het overbrengen van de gewonden en anderen op beide laatstgenoemde schepen, en half vier des middags zette de *President Jefferson* koers naar Kobe met ongeveer 1500 vluchtelingen en later op den middag de *Canada* met ongeveer 2000 menschen aan boord. Wij bleven met ongeveer 800 vluchtelingen liggen.

Personalia.

Aan den controleur bij het binnenlandsch bestuur op de bezittingen buiten Java en Madoera U. J. WEG, is wegens zevenjarigen dienst negen maanden verlof verleend naar Europa.

Aan den adjunct inspecteur voor de agrarische zaken met den titel van assistent resident Mr. P. M. LETTERIE, is wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof verleend naar Europa.

Militaria.

De kapitein der artillerie, H. TER POORTEN is van den gewestelijken staf in Atjeh te Koetaradja naar de 2e afdeling bergartillerie te Banjoebiro overgeplaatst.

Aan den gepensioneerde onderluitenant apothekers assistent J. A. PITTERS, is de titulaire rang van 2e luitenant toegekend.

Besluiten en Benoemingen.

CIVIEL DEPARTEMENT.

Door den Directeur van O. en E.

Ontslagen:

op verzoek, met ingang van 30 September 1923, eervol uit de betrekking van leeraar bij de K.E.S. te Soerabaja, W. VAN OS.

Herbenoemd:

tot onderwijzeres der 3de klasse en geplaatst bij de Holl. Chin. school te Djombang, Mej. R. SCHOTEMA, ambtenaar van verlof uit Europa teruggekeerd.

Door den Directeur van B. B.

Ontslagen:

op verzoek, eervol uit 's lards dienst, de politiepionier der 1e klasse te Weltevreden, F. H. DE LA FONTEIJNE.

Henoemd:

tot ien commies op het assistent residentie kantoor te Magelang (Kedoe), J. D. JAQUET, ambt. van buitenl. verlof terugverwacht, H. 1e Commies op het Controleurs-kantoor te Madjalingka (Oeribon).

Door het Hoofd van den Pandhuisdienst.

Ontheven:

eervol, van de waarneming der betrekking van 2e commies op het kantoor van het Hoofd van den Pandhuisdienst V. HARMENS.

Belaast:

met de waarneming der betrekking van 2e commies bij het kantoor van het Hoofd van den Pandhuisdienst mejuffrouw CH. J. HOLLE, van buitenl. verlof terugverwacht, laatstelijk 1e commies.

Zuster Ursula, de oudste der twee had een plompe boerinnengestalte. Maar de jongste, zuster Clara, was mooi en vrolijk en geestig en gaf gevaste antwoorden. Marès praatte graag met haar.

Enkele dagen voor Maria Hemelvaart vroeg zuster Clara opeens:

„Hebt u er aan gedacht? Binnen drie dagen is het Maria Hemelvaart. Gaat u dan met ons ter Communie, mijnheer Marès?”

De anarchist was verrast door dezen onverwachten aanval en antwoordde wat ironisch en wat onstemd:

„Wel zeker, ik zal in den geest met u communiceren.”

„Wat, alleen in den geest? Bent u dan geen goed Christen. Hoe is dat mogelijk? U, die iederen dag uw leven waagt voor onze Lieve Vrouwe! O, Zij zal u wel bekeeren, Zij zal u deze genade als belooning verleen.”

Marès antwoordde niet in zijn verwar-ring. De non drong verder aan:

„En toch bent u een leerling van pastoor Caravan?”

„Dat ben ik geweest!” zeide Marès met een kleur.

„Hebt u dan het geloof verloren?”

„Och, geheel verliest men het niet, zuster.”

(Wordt vervolgd.)

FILLETON.

Het wreede leven.

door

LOUIS BERTRAND.

Tot groote verbazing van Charles Artaud nam de anarchist het aanbod onmiddellijk aan en scheen zelfs geveleid door de voorkeur, die hem betoond werd. Vroeger zou hij vol afgrijzen het denkbeeld om voor priesters te werken, hebben verworpen, maar de omgang met Madame Bonamour had zijn anti-papistische gevoelens wel wat verminderd.

Wat hij hem het zwaarste woog, was, dat hij dan gedurende een groote maand vrij zou zijn, als nooit te voren. Daarboven op de spits van den toren zou niemand hem komen surveilleren. Hij zou zijn eigen baas zijn en voortdurend zou hij het schoone, wisselende beeld van stad en zee voor oogen hebben.

Acht dagen later meldde hij zich in zijn werkpak aan bij de deur van de Basilique. De heilige heuvel zou zijn atelier worden.

Alles was reeds in gereedheid gebracht. De timmerlieden hadden hoog op den koepel vier balken gelegd, die weer met

DE DEN HOEK

Vol van zijn vak.
Geschiedenis-Prof.: Met wie
spreek ik?
Telefoon-abonnee (die in de
mening is nog met de juffrouw
te spreken): Vijftien honderd.
Prof.: Voor of na Christus?

ADVERTENTIE

Gevestigd te Weltevreden
Dr. T. J. DE VRIEZE
Lid van de Centrale voor Huid
ziekten aan het Militair Hospitaal.
Voor Rier-, Blaas- en Huidziekten
Spreekuren: v.m. 6.30—7.30
n.m. 5.—6.30
Adres: Tjiktini 2, hoek Oud-
Gondangdia. Ingang: Menteng.
Telefoon Wl. 2799. 17169

THEE
Gevraagd voor hoog gelegen on-
derneming in het Buitenzorgsche
een afdeelingsemployé en een
fabrieks-employé. Condities nader
overeen te komen.
Brieven met copie certificaten
No. 17506 dezer.

**GEVESTIGD
E. DE WAAL**
Dir. Off. v. Gez. 2e. kl.

Oog-, oor-, neus-, keelarts
Spreekuur alle werkdagen 5—6½
uur n.m. Raden Salehlaan 49.
17194

**KANTOOR
LOKALEN**
te huur, gelegen aan
de "Ali Besar West
Brieven No. 17110
bureau van dit blad

SPECIALE AANBIEDING
COLEMAN SNELLICHT
STORM-LANTAREN

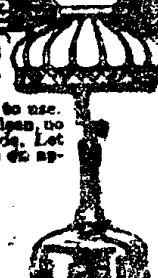
Quick-Life lantern
Makes and Burns its Own Gas
Gives strong, steady light of 800
candle power. Costs to use less than
half a cent an hour. Lights with
matches — no torch needed. Built
of nickel-plated brass with glass
and metal reflector. Can't blow out.
Stands all hard knocks. Use it in
feed lots, barns, cow sheds, chicken
houses, cellars, etc. Fills only once
a week. No wicks. No chimney.
No smoke. Can't spill or explode when
it tipped over.

compl.
voor
slechts **F 15.--**

Kan als postpakket onder rem-
bours verzonden worden doorge-
beel Indië.

Quick Life
GIVES AND BURNS ITS OWN GAS
THIS Lamp will make your
kitchen free over a night to use.
No gas to burn. No chimney to clean, no
smoke, no odor. Can't spill or explode. Let
your dealer get you a Quick-Life or ap-
prox.

TAFEL-levens HANGLAMP
F 22.50

Kan niet als postpakket worden
verzonden.

Deze lampen worden slechts met
1-2 lucifers aangestoken (geen
spiritus voorverwarming) voorzien
van 2 kousjes, lichtsterkte 300
kaarsen.

Reserve kousjes f 0.40, f 0.50
„ generator „ 1.50

TIO TEK HONG
Pasar Baroe, Weltevreden
Handel in Sport-, Jacht-, Muziek-,
Kantoor- en Heeren-Artikelen.
* Parfumerieën, Toilet- en Rels-
benodigdheden.

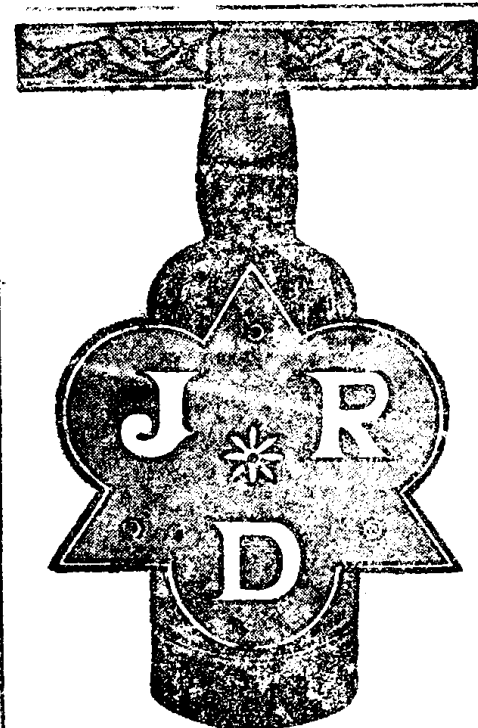
WAPENS EN MUNITIE
VRAAGT PRIJSCOURANT

Agentschappen:
TIO PIK, Buitenzorg, Toko
BEST, Soekaboemi en Toko A.B.
G., Bandoeng. 16764

**EMMINK'S
KANTOOR-
BOEKHANDEL**

Rijswijkstraat 25
Weltevreden **Tel. 796**

Alle Kantoor- en Bureau-benodigdheden
Speciale Aanbieding
Door afsluiting van groote
contracten zijn wij in staat
Prima Carbonpapier
te leveren voor **f 2.--** per doos
384a D1 3e blad 2e pg. boven

The product of the
best stills of Scotland,
and carries a reputa-
tion for consistently
high quality extend-
ing over a period of
nearly a century.

**JOHN ROBERTSON'S
SCOTCH
WHISKY**
JOHN ROBERTSON & SON, Ltd. DUNDEE
SCOTLAND JRDS-A
17088

**BETONBUIZEN
TRAS**

Verkrijgbaar bij:
Betonwerkfabriek „DE SEMPRONG“
Tel. 281 Wl. 26a Di

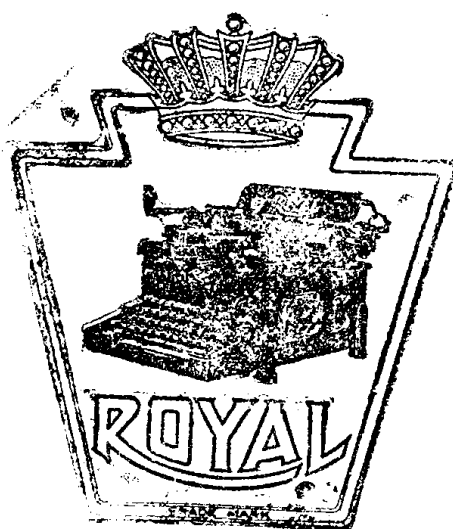
APENTA
HET LAXEERMIDDEL
tegen maag- en darmstoornissen
Door duizenden doktoren aanbevolen.

Importeurs:
GEO WEHRY & Co.
17539

Maison de Bonneterie
Rijswijkstraat 6, Telefoon 1226

Avond-, Visite- en Lingeriecostuums, Gekleede-
en Chapelleriehoeden, Veenen waaiers, Veenen
kammen, Lange witte glacé en zijden Hand-
schoenen, Corsagebloemen, Haargarnituren,
Zijden parasols 297a Div

PRIJS-VERLAGING
f 275.--
**2 JAAR
GARANTIE
FIRMA**
H. P. J. STEELINK
Rijswijkstraat 26 Telefoon 1689
Weltevreden 17129

„EIGEN HULP“
Melenvliet 1. Weltevreden.
Gouda'sch Aardewerk
tegen zeer sterk
verlaagde prijzen
17509

Het Woningbureau.
Makelaar F. VAN GENDEREN,
Passar Baroe Zuid 19,
telefoon 2182 Welt.
VERHUUR VAN
VERKOOP
Huizen, kantoren, goedangs, win-
tels en pakhuisen. 78a Di
N.B. Belasten zich met de ad-
ministratie van vaste goederen.

PIANO'S „RACHALS“, HAMBURG
Fabriek opgericht 1832

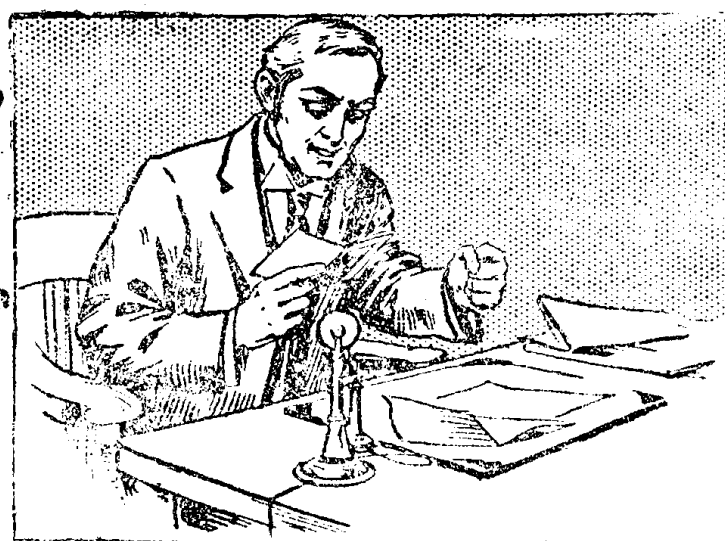
Prachtinstrumenten voor de tro-
pen; ook betaalbaar in termijnen.
Steeds voorradig 2de handsch pla-
no's, uitsluitend eerste klasse mer-
ken, goedkoopste adres. 17172
35 Noordwijk p.a. Van Beem

EENIGSTE
**TWEEDEHANDSCH
BOEKHANDEL**
van Ned. Oost Indië
TOKO OBUZ
Gang Passer Baroe 7
Telefoon No. 1708 — Weltevreden
Vraagt onze boekenlijst.
284a 3ebl. pag. 2 rbov. Di

Verkrijgbaar bij **JENNE & Co.** en alle groote toko's.

AURORA
Vereeniging tot Onderlinge Verzekering op het Leven en Credietverzekering
(Goedgekeurd bij G.B. van 2 Juli 1904 No. 3)
Modern Systeem
Vertegenwoordiger voor Batavia en Omstreken A. KAMERLING
Weltevreden, Entrée Rijswijk No. 3. 17167

**Waarom Uwe zenuwen Sanatogen
nodig hebben.**

„Ik gebruik van tijd tot tijd regelmatig Sanatogen op advies
van mijn dokter, en vind daar steeds veel baat bij.“

Bovenstaande schrijft de **Aartsbisschop van Bombay**, en
Uw dokter zal U denzelfden goeden raad geven. Zeer zeker
zal hij U aanbevelen Sanatogen te gebruiken daar hij weet
dat dit uitputtend klimaat Uwe zenuwen sloopt en Sanatogen U
Uwe energie, en wel op natuurlijke wijze, teruggeeft.

SANATOGEN
Het Zenuwsterkend Voedsel

bevat vanzelfsprekend geen schadelijke of prikkelende bestand-
deelen en veroorzaakt geen reactie of nadeelige gevolgen.
Dit is de reden dat artsen dit preparaat zoowel aan kinderen
als aan volwassenen voorschrijven

Het is eenvoudig een zuiver geconcentreerd voedsel, een vol-
maakte samenstelling van eiwit en phosphor in zoodanigen
vorm dat ieder deeltje wordt geassimileerd, d. w. z. in het
bloed wordt opgenomen en zodoende de hongerige, uitgeputte
cellen van het spier- en zenuwweefsel voedt.

Koopt nog heden een flesch Sanatogen.

Sanatogen is verkrijgbaar in alle apotheken en toko's.

SCHRIFTELIJKE PRIVAATLESSEN BOEKHOUDEN C. A.
Opleiding in BOEKHOUDEN, HANDELSREKENEN, STA-
TISTIEK, HANDELSRECHT EN -KENNIS, EN BELASTING-
WETTEN voor de practijk-examens Boekhouden, aangeboden. Het
lesgeld bedraagt voor alle vakken tezamen f 15.— 's maands incl.
port. Bij eventueel niet slagen kosteloos herhaling totdat gewenscht
diploma behaald is. De studie-tijd kan langer of korter duren,
aangezien deze geheel afhankelijk is van den beschikbaren tijd en
de energie van den leerling. Bij ons schriftelijk onderwijs bestaat niet
alleen persoonlijk contact tusschen leeraar en leerling, doch het werk
van den leerling zelf wordt geregeld elke week behoorlijk gecontroleerd.
Als leider van ons instituut is opgetreden een Leeraar M. O. en
Accountant. Prospectus verkrijgbaar. 221a Di
Instituut „MERCURIUS“, Terrasanalaan 3, Bandoeng

Tering kan genezen worden

Derk P. Vonckman, Specialiteit
wiens uitbreiding eener genezing
voor Tuberculose de werld
verbaasd heeft.

Hoe merkwaardig het ook schijnt,
na een wond van mislukking, is er
ten laatste een genezing voor
tering gevonden. Na twintig jaren
van rusteloos zoeken en proefne-
mingen in zijn laboratorium, heeft
de nu beroemde specialiteit, Derk
P. Vonckman, een geneesmiddel
ontgegraven, wat de oodelijke
tering, reeds na ver gevorderde
gevallen heeft genezen. In menig
geval, waar alle andere aangewen-
de middelen gefaald hadden en
de verandering van klimaat de
voortwoeking der kwaal niet
kon stuiten, heeft dit wondervolle
geneesmiddel zijne kracht om te
genezen getoond.

Wat ook uwe positie in het leven
mag zijn, indien u tering hebt of
lijdt aan Asthma, Bronchitis,
Catarrh of eenige andere keel- of
longkwaal, deze geneeswijze ligt
onder uw bereik, want het is een
eenvoudige behandeling en ver-
hindert zij u niet uw dagelijkse
bezigheden te doen.

Zendt uw naam en adres aan
Derk P. Vonckman Co., Ltd.,
No. 128 Hollandse Afdeeling,
118/120 Fleet Street, London, E.C.
4 Engeland, en zij zullen u fran-
co per post Dr. Vonckman's boek
over TERING EN HARE BE-
HANDELING omgaande zenden.
U ONTVANGT HET GRATIS!
Aarzel niet of stel niet uit, zoo
u eenig symptoom van Tering hebt.
Indien u Chronische Catarrh, Asth-
ma, Bronchitis, pijn in de borst,
zou op de longen of eenige keel- of
longaandoening hebt, schrijft nog
heden om het gratis boek, het-
welk u alle mogelijke inlichtingen
verschafft hoe uzelf te genezen
voor het te laat is. 14478

"EIGEN HULP"
Molenwet 1, Weltevreden.

FÖN
Electr. Droogapparaat
met koude en warme lucht.
Aanbevolen door
doctoren bij rheumatische
pijnen. Prijs f 25.—
17372

TE KOOP GEVRAAGD:
Eenvoudig ruim huis, liefst oude
stijl, gezondheidszorg. Of schaa-
nig honwterrein.
Prijsofpaal en inlichtingen
No. 17536 Nieuws v.d. Dag.

ELKEN WOENSDAG EN ZATERDAG
haerlijke versche

BRAADWORSTJES
FILIAAL JENNE & Co.
Telefoon 1228 Weltevreden
16446

TE HUUR:

Een nieuw, ruim lokolokaal
gelegen hoek Rijswijkstraat, (egenover) de
„Harmonie”.

Te bevragen bij CGEN FRERES. 17201

KENT U

ONS ZWAAR

Damast Tafelgoed No. 1705

rog niet?

Het is eens Qualiteit voor uw Leven en GOED KOOPT
Het is alleen bij ons verkrijgbaar.

Prachtig Damast Tafelgoed No. 1705 stevige solide qual.
niet te verwarren met het veelal aangeboden dunne damast
Tafellakens 120/130 f 4,25. 130/150 f 5,25. 160/170 f 6,25.
160/200 f 7,25. 160/250 f 8,75. 160/300 f 10,75 160/400 f 18,— per
stuk. Bijp. Servetten f 11,—. Vingerdoekjes f 5,20 per dozijn. Het
zelfde Tafelgoed, breed 160 cm. per el f 2,40.

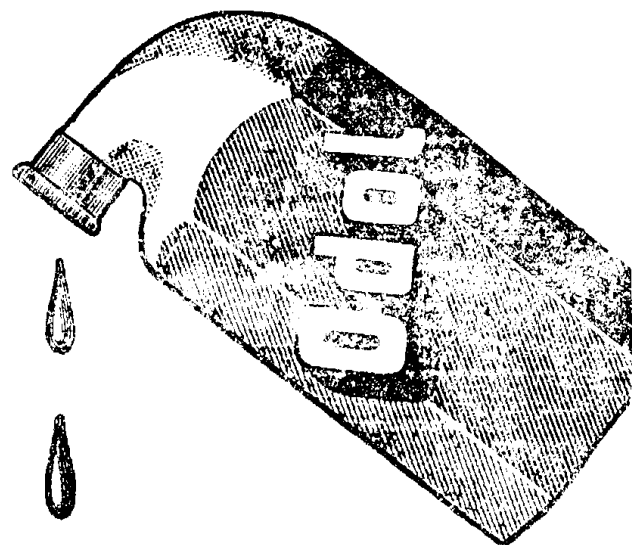
Vorder voorradig Prima, Solid Tafelgoed, voor dagelijksch
gebruik. Tafellakens 10/120 f 2,50. 120/150 f 3,—. 155/250,
f 5,75. Bijp. Servetten f 8,— per dozijn. Hetzelfde Tafelgoed 155
cm. breed f 90 per el. 17204

Prachtige Linnen Damast Tafellakens, 160/200 f 12,50,
160/250 f 15,50. 160/300 f 18,50. 160/400 f 24,50. Bijp. Servetten
f 21,— per dozijn.

Ontbijtstellen (Tafel. met Vingerd.) met artistieke, gekleurde
el. 140/140 f 10,50. 140/170 f 12,50. 160/160 f 13,50. 140/200
f 18,—. 160/200 f 19,50. 160/250 f 24,50. pr stel.

Ontbijtstafellakens met roole fantasierand 125 x 125 f 3,—
125 x 160 f 4,50— en bijpassende vingerdoekjes f 3,— per dozijn.

H. BONEFAAS. Weltevreden-Noordwijk 42
Telefoon 365.

Odol is het beste mondwater
dat op de wereld bestaat en wordt
aanbevolen door de hoogste auto-
riteiten omdat het tegelijk antisep-
tisch werkt. Het doodt de bacil-
len die door de mond binnenko-
men en voorkomt daardoor ziekte.
Een proef zal u overtuigen.
Nieuw! Odol Tandpasta

17489

KLAASEN & Co.

BATAVIA

AFDEELING: SCHEEPSZAKEN

Belasten zich niet

In- en Uitklaren

en Expeditie

van Goederen

tegen billijke tarieven. 17111 A

Wederom ontvangen: de zoo gunstig bekende, door ons geïmporteerde
Manilla Sigaren „LA INSULAR”

No. 1 Cortado Extra . . . f 8,—
„ 1 Cortado Esmerado . . . „ 7 25
„ 2 Cortado Esmerado . . . „ 6 75 } per kistje van 100 stuks à Contant

TOKO LAY LAN SIM
Passar Baroe

I. A. STEPHEN & Co
17099 Kali Besar Oost 21

EDELMETAALBEDRIJVEN
V. KEMPEN, BEGEER en VOS

Nieuwste Noteering

OMEGA-HORLOGES

Goud f 105.—

Zilver „ 33,50

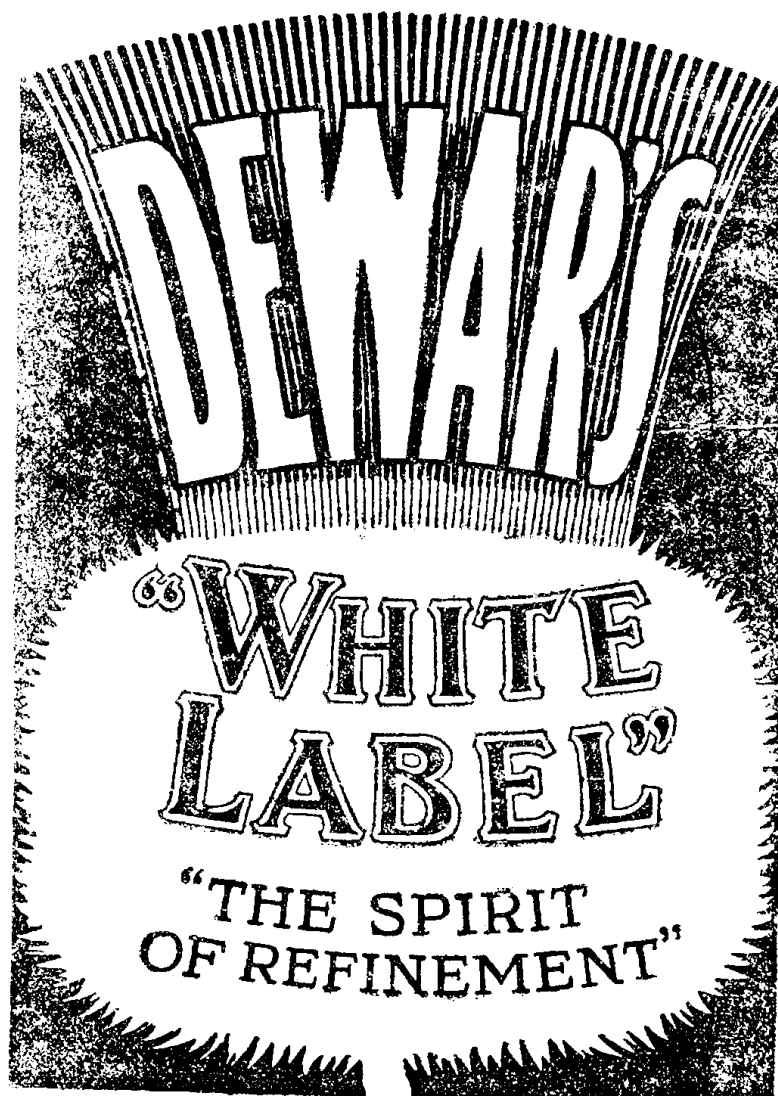
Nikkel „ 25.—

Telefoon
Wl. 1266

RIJSWIJK 18
17095

Tel.-adres:
Edelmataal

DE FINESTE WHISKY IS

17164

Importeurs: Jacobson v.d. Berg & Co.

Combinatie
Sluyters & Co.
Assurantien.

25a 1e 3e M

68 GANG PASSAR BAROE 68

MAISON H.W. VAN DER VEEN, WELTEVREDEN, TEL. 4000
5a DidoZ

UITVERKOOP:

JAPONNEN van af f 3,50 BLOUSES van af f 1,90

ROKKEN „ „ „ 2,50 KOUSSEN wit en zwart „ „ 0,75

KINDERSOKJES van af f 0,25

KANTOORHOEDEN VANAF f 3.75

NIEUWSTE FLUWEELEN BARETTEN

68 GANG PASSAR BAROE 68

H. JUL. JOOSTENSZ

MAKELAAR

**Pasar Pisang -- Kali Besar Oost
Batavia.**

Telefoon 332 Bat.

427 Mtg.

150a Di

GEDIPLOMEERD MODISTE

Mevr. M. SINSE

v.h. Mevr. Wed. M. VOORSMIT
Sawah-Besar No. 97,
Telef. No. 3794 Wl.

Maaht ochrend-, avond- en bruid-
toiletten op maat. Prijs zeer billijk.
Japonnen vanaf f 5.— en bruid-
toiletten van af f 60.—. 472a Di

317a Di Do Z

Uw toekomst is verzekerd

Indien U bezit bent van het
ster
diploma voor machineschrijven,
dat na een driemaandelijkse
cursus wordt uitgereikt door den

RONEO-CURSUS,

S. W. HAMMELBURG.

Soordwijk 34, Weltevreden.

64a Di

Parkhotel Fort de Kock

in zacht bergklimaat 3000 voet
hoog

15a Di

Paviljoen systeem.

Electr. verlicht

Eur. beheer.

Telegram-adres: Parkhotel

NAAR BANDOENG. Wilt U zich te Ban-
doeng vestigen? Wij
bouwen voor U een solied huis op eersten stand. Zonder
betaling vooruit. Tevens verschillende huizen te koop en
te huur. Inlichtingen gratis. 16883

BOUWMAATSCHAPPIJ „BATA” - BANBOENG

Bragaweg 36 - Telefoon 1530

Directie: J. SWETS en J. v. d. LINDEN.

ZOO JUIST ONTVANGEN:

Australisch Zoutvleesch zonder been
per pond f 1.—

Magelangsche gekruide Dendeng
per pak 1/2 pond f 1.10 348a Di

LOA PO SENG & Co., Pasar Baroe Zuid 33, Tel. 83 Welt.

N.V. RATHKAMP & Co

Batavia, Weltevreden, Buitenzorg, Soekaboemi, Bandoeng,
Djakjakarta, Semarang Soerabaja, Medan en Macassar

ontvingen een keurige collectie HOUBIGANT artikelen. ODEURS:
Quelques Fleurs — Mon Boudoir — Un pen d'ambre — Coeur de
Jannette, etc. etc. in prijzen van f 16,50, f 9,— en thans ook van
f 5,—. Lotions — Poudres — Badzout — Poudre Comprimée, etc.

ZENDINGEN ONDER REMBOURS DOOR GEHEEL

NEDERLANDSCH INDIË

80a Di

DRUKKERIJ „HOLLANDIA”

Peijenongan 37, Telefoon Weltevreden 3226

285a Di

Voor

**ALLE DRUKWERKEN
GOED EN GOEDKOOP!**

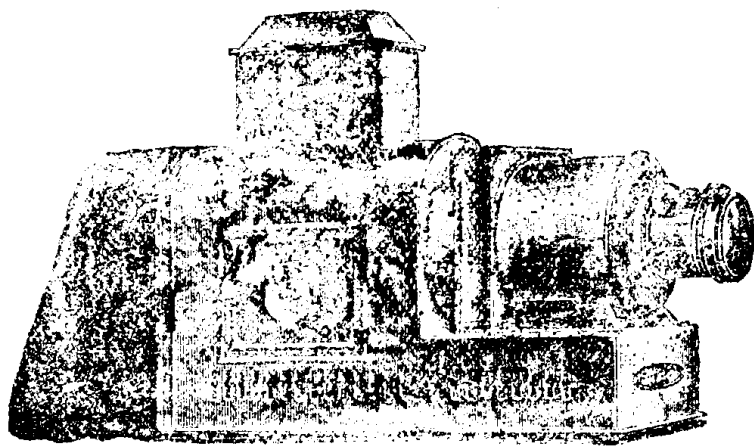
BLOEMENHANDEL

„BUTIN BIK”

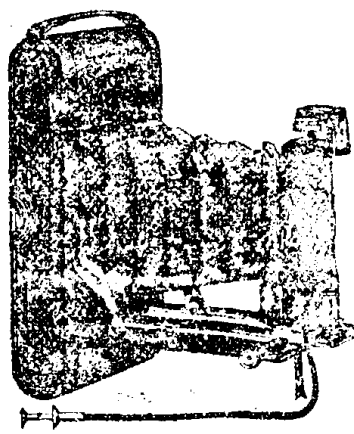
Rijswijk 2.

Telefoon 659, Weltevreden

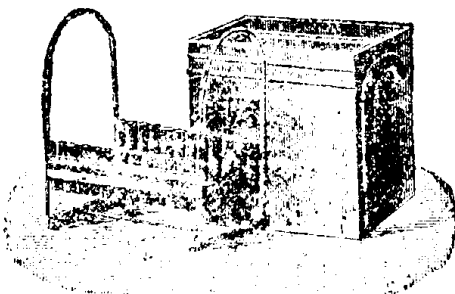
545a 1e 3e M

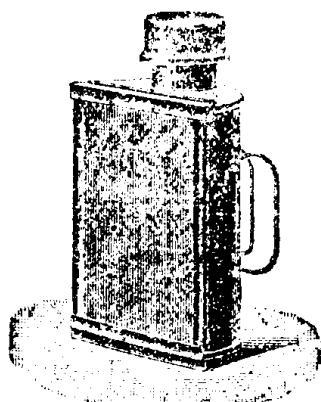
PROJECTIE LANTAARNS

CAMERA'S

SPOELBAKKEN

DONKERE KAMERLAMPEN

MAATGLAZEN

**GROOTE SORTEERING
Foto Artikelen**

VRAAGT ONZE NIEUWSTE PRIJSLIJST

N.V. Handel Mij. v.h. C. M. LUIKS

BANDOENG

WELTEVREDEN

CHERIBON.

50a Di

**VERSCH GERASPT
PARMESAN KAAS**

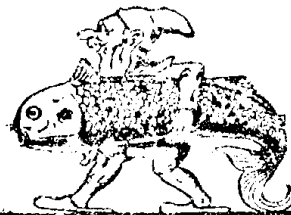
per flesch f 1.25

Versch Gemalen

ZWITSERSCHE KRUIDKAAS
per flesch f 1.25

Maisons Versteeg - Rijkers

17083

Nieuwe aanvoer van

Versche haring in tomatensaus

Versche haring in remouladesaus

in flescons verpakt door den bekenden vischhandel Van Laar,
Damrak, te Amsterdam.

17475

Bijzonder smakelijk!

Filiaal JENNE & Co., Tel. 1228 Wl.

Turksche Baddoeken

SPECIAAL GOEDKOOPE AANBIEDING IN:

Turksche Baddoeken vanaf f 7.50, f 9.50, f 16.—,

f 20.— f 22.— 24.— en f 26.— en extra groote

80/150 f 42.— per dozijn. Wafeldoeken f 7.— en

f 9.— per dozijn. Witte sterke Wafeldoeken

f 12.50, Gerstekorre! Handdoek f 8.— per dozijn.

Baddoekjes f 0.30 Badhandschoenen f 0.40 per stuk

:- Badstof 70 c.M. breed f 1.25 per el. :-

H. BONEFAAS,

Noordwijk 42, Weltevreden.

17090

FRESE & HOGEWEG

ACCOUNTANTS

337a Di

Loyens & Volkmaars

CONSULTATIEBUREAU VOOR BELASTINGZAKEN

Weltevreden

Semarang

Soerabaja

Dagelijks verkrijgbaar (ook machinaal gesneden)

Versche, fijne Vleeschwaren - Prima Rundvleesch
Billijk, smakelijk en hygiënisch bereid

Handel-Maatsch. voorh. H. JENNE & Co.

Tel. 64 en 199 Wl.

503a Di Do

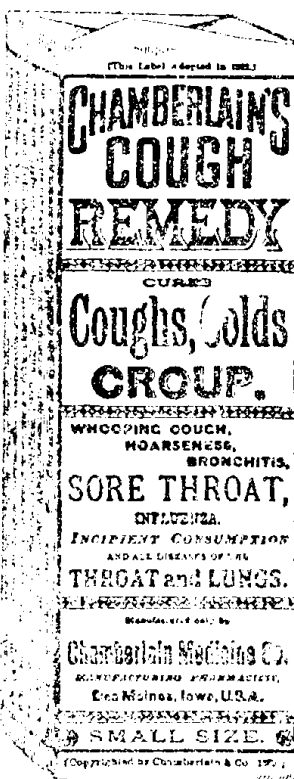
De Coiffeurs-Salon van het „Hotel Koningsplein”

is met 1 October verplaatst naar
het „Hotel der Nederlanden” Gang
Secretarie No. 8.

Aanbevelend: P. WOLF

74a Di

Dames- en Heeren-Kapper

CHAMBERLAIN'S

HOEST-GENEESMIDDEL

Geneest hoest, Verkoud-
heid, Kroep, Keelpijn,
Heeschheid, Bronchitis,
Kinkhoest en alle Keel-
ziekten.

Overal verkrijgbaar!

Rathkamp & Co.,

Generaal Agenten.

17186